
Maj 2018

Ankestyrelsens redegørelse om sagsbehandlingen i Arbejdsmarkedets Erhvervssikring 2017

Ankestyrelsen

KAPITEL 1	FORORD	3
KAPITEL 2	SAMMENFATNING	5
	Omgørelsesprocent og centrale forbehold	5
	Hovedkonklusioner	6
	Anbefalinger	8
KAPITEL 3	SAGER, DER INDGÅR I VURDERINGEN I 2017	10
	Indkomne og afgjorte sager i 2017	10
KAPITEL 4	HJEMVISNINGS- OG ÆNDRINGSÅRSAGER	14
KAPITEL 5	HJEMVISNINGER	17
KAPITEL 6	ÆNDRINGER	19
	Ændret på grund af en anden juridisk vurdering	19
KAPITEL 7 PÅ SAGSTYPE	HJEMVISNINGER OG ÆNDRINGER KNYTTET OP 22	
	Ulykker	22
	Hjemvisning – Erhvervssygdomme	36
	Varigt Mén	41
	Hjemvisning – Varigt mén	43
	Ændring – varigt mén	47
	Tab af erhvervsevne	51

Forord

Ankestyrelsen behandler klagesager fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikring (AES) om arbejdsskader. En afgørelse fra Ankestyrelsen kan være stadfæstelse, ændring, hjemvisning eller ophævelse. Ankestyrelsen skal årligt udarbejde en redegørelse om årsagen til ændrede eller hjemviste afgørelser.

§

§ 16. Ankestyrelsen skal en gang årligt udarbejde en redegørelse til beskæftigelsesministeren om sagsbehandlingen i Arbejdsmarkedets Erhvervssikring på baggrund af de sager, der indbringes for Ankestyrelsen. Redegørelsen skal indeholde statistik over de indbragte sager og angive årsagerne til, at Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelser ikke stadfæstes.

Kilde: Lov om den selvejende institution Arbejdsmarkedets Erhvervssikring (LOV nr. 394 af 02/05/2016)

Redegørelsen skal indeholde statistik over de ankede sager og årsagerne til, at Ankestyrelsen ikke stadfæster AES's afgørelser. Redegørelsens datagrundlag er et udtræk af oplysninger fra Ankestyrelsens journalsystem suppleret med udtræk fra AES¹. Læs mere om, hvilke sager der indgår i denne redegørelse i kapitel 3.

For at kunne anvende nogle konkrete afgørelser som vejledende eksempler har Ankestyrelsen valgt i dette års redegørelse at foretage en tilfældig udvælgelse blandt afgjorte sager, som er ændrede eller hjemvist.² Sagerne omtales i de følgende kapitler som "de tilfældigt udvalgte sager".

Ankestyrelsen har således medtaget en række sagseksempler på de enkelte sagsområder for at nuancere billedet af sagsbehandlingen i AES.

Redegørelsen offentliggøres elektronisk på Ankestyrelsens hjemmeside.

¹ Sagsbegrebet er forskelligt i AES og Ankestyrelsen. En afgørelse i AES, hvor flere delspørgsmål er afgjort i samme sag, vil være opgjort som flere sager i Ankestyrelsen. Det er derfor ikke muligt at sammenligne data mellem instanserne i forholdet 1:1.

² De tilfældigt udvalgte sager har alle sluttet med 5 i Ankestyrelsens journalnummer.

VIGTIGE BEGREBER

- **Stadfæstelse:** Er udtryk for, at Ankestyrelsen kommet til samme resultat som AES.
- **Ændring:** Er udtryk for, at Ankestyrelsen kommet til et andet resultat end AES. Dækker både over tilfælde, hvor Ankestyrelsen vurderer, at AES har begået retlige eller faktiske fejl og tilfælde, hvor Ankestyrelsen tilsidesætter skønnet i en påklaget afgørelse, fordi Ankestyrelsen vægter skønselementerne og hovedhensynene forskelligt fra AES, og dette medfører et andet resultat.³
- **Hjemvisning:** Betyder, at AES skal behandle sagen på ny. Grunden til, at Ankestyrelsen hjemviser en sag, kan for eksempel være, at der mangler oplysninger, eller at der er sket alvorlige sagsbehandlingsfejl.
- **Genvurdering:** Forvaltningsretligt en remonstration og vedrører pligten til at vurdere, om en afgørelse skal genoptages eller ændres. Rammerne for genvurderingen er reguleret i arbejdsskadesikringslovens § 44, stk. 7-9. Afgørelsen og klagen skal dels være omfattet af reglerne om genvurdering, og dels skal der være retlige eller faktiske fejl ved afgørelsen, der kan føre til genoptagelse. Det er eksempelvis ikke muligt for AES at genvurdere skønnet i en afgørelse.
- **Omgørelsesprocent:** Antallet af hjemviste og ændrede sager set i forhold til alle realitetsbehandlede sager. Realitetsbehandlede sager er hjemviste, ændrede og stadfæstede sager. Afviste sager tæller ikke med.

³ For så vidt angår sager om anerkendelse er udfaldet absolut. Der vil være tale om en ændring fra afvisning til anerkendelse eller omvendt. For udmålingsafgørelser er billedet yderligere nuanceret. For erstatnings- og godtgørelsessager kan resultatet være en ændring i opadgående eller nedadgående retning.

KAPITEL 2

Sammenfatning

Denne redegørelse handler om Ankestyrelsens behandling af klagesager fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikring (AES) i 2017. Redegørelsen indeholder statistik om de indkomne og behandlede sager på arbejdsskadeområdet.

Redegørelsen om sagsbehandlingen i AES er blot den anden af sin slags, idet AES blev oprettet pr. 1. juli 2016. Af samme årsag var datagrundlaget i Ankestyrelsens redegørelse vedrørende 2016 – i modsætning til dette års redegørelse – meget begrænset.

OMGØRELSESPROCENT OG CENTRALE FORBEHOLD

I nedenstående tabel 2.1 ses udfaldet i de afgjorte sager i 2017. Dette er både opgjort som antal og procent for at angive sagstypernes relative andel. Det ses, at omgørelsesprocenten er højest, hvad angår sager om årsløn (44,7 procent), mén (36,9 procent), tab af erhvervsevne (26,4 procent) og hjælpemidler (23,9 procent), se tabel 2.1. For så vidt angår sager om årsløn og hjælpemidler skal det dog bemærkes, at der er tale om et relativt lille antal sager samlet set. Redegørelsen vil derfor ikke fokusere nærmere på disse områder.

TABEL 2.1 ANTAL AFGJORTE SAGER I 2017 FORDELT PÅ SAGSUDFALD, OMGØRELSESPROCENT OG EMNE

	Stadfæstelse	Hjemvisning	Ændring	Omgørelsesprocent	Hovedtotal
Anmeldelsesfrist	200	9	7	7,4	216
Den sikrede personkreds	90	5	18	20,4	113
Diverse*	6	0	1	14,3	7
Anerkendelse af erhvervs sygdom	2.762	115	123	7,9	3.000
Hjælpemidler	35	4	7	23,9	46
Mén	2.087	291	932	36,9	3.311
Små specialer**	214	15	39	20,1	268
Sygebehandling***	84	1	24	22,9	109
Tab af erhvervsevne	1.468	195	331	26,4	1.996
Anerkendelse af ulykker	2.080	132	502	23,4	2.714
Årsløn	42	5	29	44,7	76
Hovedtotal	9.068	772	2.013	23,5	11.853

Note: Tabellen vedrører alle afgjorte sager i 2017, der har gennemgået realitetsbehandling, dog fratrukket ulovbestemte genoptagelser, ophævelser og sager hvor klagen er modtaget i Ankestyrelsen før 1. juli 2016. Omgørelsesprocenten er andelen af sager, som er hjemvist eller ændret

* Sager, der oprettes under sagstypen "Diverse" dækker eksempelvis sager om forsikringsforhold.

** "Små specialer" er sager, som skal fordeles til en enhed med særlige kompetencer inden for det givne sagsområde. Små specialer er bl.a. arbejdsskadesager fra Grønland og Færøerne, veteransager, forsørgertabserstatning, tab af erhvervsevne hos selvstændige, vaccinationsskader, m.fl.

***Sygebehandling omfatter desuden sager om behandlingsudgifter og hjælpemidler.

Kilde: Registreringer i Ankestyrelsens sagsbehandlingssystem.

Den samlede omgørelsesprocent er 23,5 procent. Ankestyrelsen har i arbejdsskadestatistikken for 2016 opgjort omgørelsesprocenten i perioden 2012-2016 til at ligge i spændet fra 24-28 procent. Omgørelsesprocenten ligger således på niveau med tidligere.⁴

Redegørelsen har sit primære fokus på de sagsområder, hvor antallet muliggør en mere kvalificeret vurdering af egentlige tendenser i AES's sagsbehandling.

Det bemærkes, at kategorien "ændring" dækker over alle typer ændringer. Ændringen kan således være både til gunst og til ugunst for den til skadekomne. Der er i nogle tilfælde tale om større ændringer af AES' afgørelse, men der kan også være tale om helt små justeringer f.eks. af diagnosen af det anerkendte. Det har også betydning, at Ankestyrelsen foretager en fuld prøvelse af afgørelsen og dermed i visse tilfælde ændrer skønnet i en afgørelse, selvom AES har anvendt lovlige, saglige hensyn i forbindelse med skønsudøvelsen.

- Herudover bemærkes, at redegørelsen vedrørende 2016 udkom i sommeren 2017, hvorfor AES alene har kunnet tage højde for redegørelsens anbefalinger i de sager, der er indsendt til Ankestyrelsen efter dette tidspunkt.
- Endelig er en række af afgørelserne truffet før Ankestyrelsens i 2017 udsendte principafgørelser (32-17 og 33-17)⁵ med Ankestyrelsens udmelding af praksis efter Højesterets domme om præcisering af ulykkesbegrebet.

HOVEDKONKLUSIONER

I redegørelsen for 2016 var det på grund af det sparsomme datamateriale vanskeligt at udlede generelle tendenser. Redegørelsen udmøntede sig dog i følgende fokusområder:

⁴ Kilde: [Årsstatistik på 2016 på arbejdsskadeområdet](#). Tabel 3.2: Afgørelser på arbejdsskadeområdet i 2012-2016.

⁵ Afgørelserne er ikke udtryk for en ændret praksis, men for at Ankestyrelsen har fundet det nødvendigt at fastslå blandt andet hvilke momenter, der skal indgå i vurderingen af en ulykkesbegreb.

FOKUS PÅ TILSTRÆKKELIG SAGSOPLYSNING

- Etablering af tilstrækkeligt oplysningsgrundlag i sager om varigt mén
- Den juridiske vurdering i sager om tab af erhvervsevne
- Den lægelige vurdering i sager om varigt mén

Disse fokusområder har vist sig stadig at være aktuelle i 2017.

Hjemvisningsårsager

Af denne redegørelse kan det konstateres, at spørgsmålet om etablering af et tilstrækkeligt oplysningsgrundlag fortsat er et emne, vi berører ved klagesagsbehandlingen i Ankestyrelsen. AES har som institution pligt til at oplyse sagerne tilstrækkeligt (officialmaksimen), men skal undgå at overoplyse sagerne af hensyn til parterne. Som led i en klagesagsbehandling kan Ankestyrelsen i den konkrete sag have en anden vurdering af, hvornår sagen er oplyst tilstrækkeligt.

Hjemvisningerne skyldes hovedsageligt utilstrækkeligt oplysningsgrundlag eller en anden juridisk eller lægelig vurdering. Der sker flest hjemvisninger inden for sagstyperne ulykker, erhvervssygdomme, varigt mén og tab af erhvervsevne.

Langt størstedelen af hjemvisningerne i sagerne om ulykke, mén og tab af erhvervsevne skyldes utilstrækkeligt oplysningsgrundlag, mens det i erhvervssygdomssagerne er omkring halvdelen. Ikke desto mindre er det ikke muligt for Ankestyrelsen ud fra det tilgængelige datamateriale at anvise specifikke tiltag. Det beror på en konkret vurdering, hvad der er relevant i den konkrete sag. For eksempel vil det i nogle tilfælde være relevant at indhente egen læges journal for at kunne belyse, om der er forudbestående.

På baggrund af de tilfældigt udvalgte sager kan der spores en tendens til, at de oplysninger, der mangler, primært er oplysninger fra tilskadekomne, arbejdsgiver eller vidner om påvirkningen, oplysninger om den erhvervsmæssige situation og/eller lægelige oplysninger. I hovedparten af hjemvisningerne i sager om varigt mén mangler der oplysninger om forudbestående lidelser eller oplysninger, der kan belyse tilskadekomnes aktuelle gener, eller der er væsentlige uoverensstemmelser i de foreliggende oplysninger.

Ændringsårsager

Der er sket flest ændringer i sagstyperne ulykker, mén og tab af erhvervsevne.

FOKUS PÅ DEN JURIDISKE OG DEN LÆGELIGE VURDERING

Vi kan ligeledes på baggrund af dette års redegørelse konstatere, at den ændrede juridiske og lægelige vurdering i sager om henholdsvis tab af erhvervsevne og varigt mén også fortsat er et tema.

Ændringerne skyldes hovedsageligt en anden juridisk eller lægelig vurdering. Det kan ikke ud fra det tilgængelige datamateriale udledes, hvordan ændringerne fordeler sig forholdsmæssigt i for eksempel ændringer fra afslag til anerkendelse eller omvendt, fastsatte ydelser i opad- eller nedadgående retning, eller afgørelser til gunst eller ugunst for den klagende part.

Den hyppigste årsag til ændring af afgørelser om ulykker er en ændret lægelig vurdering. En anden hyppig årsag er en ændret juridisk vurdering. I afgørelserne om godtgørelse for varigt mén er langt den største årsag til ændring, at Ankestyrelsen har lagt en anden lægelig vurdering til grund end AES. På baggrund af de tilfældigt udvalgte sager kan det udledes, at ændringen typisk er i en mindre størrelsesorden, hvilket først og fremmest beror på rammerne for det lægefaglige skøn.

I sagerne om tab af erhvervsevne er langt de fleste ændringer sket på baggrund af en ændret juridisk vurdering. Den ændrede juridiske vurdering kan eksempelvis bestå i, at Ankestyrelsen er uenig i den skønsmæssige vurdering af det samlede tab af erhvervsevne. Den kan også bestå af en anden vurdering af fradraget i det samlede tab.

ANBEFALINGER

I redegørelsen for 2017 er der etableret et væsentlig større og mere retvisende datagrundlag end for redegørelsen for 2016. Konklusionerne er derfor bedre datamæssigt underbygget i denne redegørelse, men viser i stor udstrækning samme billede som sidste års redegørelse. Ankestyrelsens anbefalinger i 2017 har derfor en række ligheder med anbefalingerne i redegørelsen for 2016.

ANBEFALINGER

Denne redegørelse viser, at AES fremadrettet med fordel kan fokusere på følgende områder:

- Etablering af et tilstrækkeligt oplysningsgrundlag i sager om anerkendelse, mén og tab af erhvervsevne.
 - Den juridiske vurdering i ménsager, særligt med fokus på bevisbyrdereglerne i fradragssituationer.
 - Den juridiske vurdering i sager om tab af erhvervsevne, særligt med fokus på fastsættelse af indtjeningsevne og fradrag.
-

KAPITEL 3

REDEGØRELSENS DATAGRUNDLAG

ANTALLET AF INDKOMNE OG AFGJORTE SAGER FORDELT PÅ SAGSEMNER

Sager, der indgår i vurderingen i 2017

Datagrundlaget er alle realitetsbehandlede afgørelser truffet i Ankestyrelsen på arbejdsskadeområdet 2017⁶ på nær følgende:

- Afgørelser i sager fra Grønland og Færøerne.
- Ulovbestemte genoptagelser⁷, da disse alene siger noget om Ankestyrelsens sagsbehandling.
- Ophævede afgørelser⁸, da disse som hovedregel er retsvirkningen af en anden afgørelse.
- Sager, hvor datoen for ankemodtagelsen er registreret før juli 2016 og hvor andet ikke er angivet, idet det vedrører afgørelser truffet i Arbejdsskadestyrelsen (ASK).

INDKOMNE OG AFGJORTE SAGER I 2017

I det følgende beskriver vi antallet af indkomne og afgjorte sager i 2017 opdelt på sagsemner. Dette gør vi ud fra Ankestyrelsens interne journalsystems oplysninger om sagstyper. Det bemærkes, at vi har slået nogle sagstyper sammen. Det drejer sig om:

- Sammenlægning af sagstyperne tab af erhvervsevne, flexjob, ledighedsydelse, ressourceforløb og sygedagpenge til kategorien "Tab af erhvervsevne".
- Sammenlægning af sagstyperne sygebehandling under sagens behandling og sygebehandling efter sagens behandling til kategorien "Sygebehandling".

Sammenlægningen af sagstyper har primært betydning i forbindelse med sammenligning af denne redegørelses data med øvrig offentliggjort data fra Ankestyrelsen på arbejdsskadeområdet.

⁶ Ikke realitetsbehandlede sager er blandt andet sager om klagefrist og sager, hvor klagen er bortfaldet under sagsbehandlingen.

⁷ Ankestyrelsen har genoptaget sin egen afgørelse, og den nye afgørelse kan være med samme eller ændret udfald.

⁸ Typisk er det afgørelser om varigt mén og tab af erhvervsevne, der ophæves, fordi den underliggende anerkendelse ændres. Udmålingsspørgsmålet er ikke prøvet og det vil derfor ikke være retvisende at lade dem indgå i vurderingen på andet end den ændrede afgørelse om anerkendelse.

Ankestyrelsen har i 2017 truffet cirka 1.300 færre afgørelser, end der er modtaget klager, se tabel 3.1. Det fremgår desuden, at der er truffet markant flere afgørelser, end der er modtaget klager om anerkendelse af erhvervssygdomme, samt at der er truffet markant færre afgørelser om varigt mén, tab af erhvervsevne og årsløn, end der er modtaget.

Tabel 3.1 viser det samlede antal af oprettede arbejdsskadesager indkommet i 2017. Da tallet indeholder både fristsager, der ikke realitetsbehandles, og sager, hvor klagen trækkes under sagsbehandlingen, vil antallet være højere end antallet af afgjorte sager. En væsentlig del af forklaringen på forskyningerne mellem indkomne og afgjorte sagstyper skyldes desuden, at cirka halvdelen af afgørelserne (6.675) vedrører klager modtaget i 2016 eller tidligere.

TABEL 3.1 ANTAL INDKOMNE OG AFGJORTE SAGER I ANKESTYRELSEN I 2017 FORDELT PÅ EMNE

	Indkomne sager	Afgjorte sager
Anmeldelsesfrist	269	266
Den sikrede personkreds	132	135
Diverse	7	8
Anerkendelse af erhvervssygdom	3.162	3519
Hjælpemidler	14	88
Mén	4.553	3933
Små specialer	502	319
Sygebehandling	234	111
Tab af erhvervsevne	3.329	2488
Anerkendelse af ulykker	3.254	3343
Årsløn	212	78
Hovedtal	15.668	14.288

Note: Indkomne sager vedrører alle sager, der er indkommet til Ankestyrelsen, uanset om de efterfølgende er realitetsbehandlet eller ej. Afgjorte sager vedrører sager, der har gennemgået realitetsbehandling, dog fratrukket ulovbestemte genoptagelser og sager vedrørende Grønland og Færøerne..

Kilde: Registreringer i Ankestyrelsens sagsbehandlingssystem.

AFGJORTE SAGER FRA AES FORDELT PÅ SAGSEMNE

2.368 af Ankestyrelsens afgørelser, som indgår i tabel 3.1, vedrører afgørelser fra Arbejdsskadestyrelsen (ASK). Da disse afgørelser ikke vedrører sagsbehandlingen i AES, er de ikke medtaget i de efterfølgende opgørelser. Tabel 3.2 viser fordelingen på sagsemner af den andel af Ankestyrelsens afgørelser, der vedrører afgørelser, der er truffet i AES.

TABEL 3.2 ANKESTYRELSENS AFGØRELSE I 2017, DER VEDRØRER AFGØRELSE TRUFFET I AES, FORDELT PÅ EMNE, OPJORT I ANTAL OG PROCENT

Anmeldelsesfrist	216	1,8%
Den sikrede personkreds	113	0,9%
Diverse	7	0,1%
Anerkendelse af erhvervssygdom	3.000	25,2%
Hjælpe midler	47	0,4%
Mén	3.360	28,2%
Små specialer	268	2,2%
Sygebehandling	111	0,9%
Tab af erhvervsevne	2.005	16,8%
Anerkendelse af ulykker	2.716	22,8%
Årsløn	77	0,6%
Hovedtotal	11.920	100%

Note: Antal afgjorte sager i ankestyrelsen i 2017 fordelt på emne, fratrukket sager, der er oversendt fra arbejdsskadestyrelsen (ASK)

Kilde: Registreringer i Ankestyrelsens sagsbehandlingssystem.

AFGJORTE SAGER FRA AES FORDELT PÅ ARBEJDS- ULYKKER OG ERHVERVSSYG- DOMME

Cirka en tredjedel af afgørelserne i Ankestyrelsen i 2017 vedrører en afgørelse, der udspringer af en erhvervssygdomssag, og cirka to tredjedel af afgørelserne vedrører en afgørelse, der udspringer af en ulykkessag, *se tabel 3.3*.

Det bemærkes, at AES i deres datagenerering tager udgangspunkt i, om en sag hidrører fra en ulykkes- eller erhvervssygdomssag. Det er ikke tilfældet i Ankestyrelsen, hvor der i stedet tages udgangspunkt i klagetemaet⁹. I de følgende kapitler vil der indgå tabeller, som viser antallet af afgjorte sager i Ankestyrelsen fordelt på, om de udspringer af en ulykke eller en erhvervssygdom, da dette kan være relevant for AES.

⁹ For eksempel vil en klage over en ménafgørelse i en sag, hvor der er anerkendt en erhvervssygdom, blive registreret som en ménsag hos Ankestyrelsen.

TABEL 3.3 ANTAL AFGJORTE SAGER I ANKESTYRELSEN I 2017 FORDELT PÅ EMNE, OG OM DE UDSPRINGER AF EN ULYKKE ELLER EN ERHVERVSSYGDOM, FRATRUKKET SAGER DER ER OVERSENDT FRA ARBEJDSSKADESTYRELSEN (ASK)

	Arbejdsulykker	Erhvervssygdomme
Anmeldelsesfrist	212	4
Den sikrede personkreds	80	33
Diverse	6	1
Anerkendelse af erhvervssygdom	0	3.000
Hjælpe midler	44	3
Mén	2.744	616
Små specialer	117	147
Sygebehandling	105	6
Tab af erhvervsevne	1.558	447
Anerkendelse af ulykker	2.716	0
Årsløn	62	15
Hovedtotal	7.644	4.272

Note: Tabellen vedrører alle afgjorte sager i 2017, der har gennemgået realitetsbehandling, dog fratrukket ulovbestemte genoptagelser og sager hvor klagen er modtaget i Ankestyrelsen før 1. juli 2016. Desuden er 4 afgørelser om besættelsestiden ofre, samt sager vedrørende Grønland og Færøerne udtaget..

Kilde: Registreringer i Ankestyrelsens sagsbehandlingssystem.

KAPITEL 4

Hjemvisnings- og ændringsårsager

I dette kapitel beskriver vi årsagerne til, at sagerne hjemvises eller ændres. Dette gør vi ud fra Ankestyrelsens interne journalsystems oplysninger om for eksempel afgørelseskoder. Ankestyrelsen benytter følgende hjemvisnings- og ændringsårsager til kvalificering af data:

- Utilstrækkeligt grundlag
- Forelæggelse for Erhvervsstyrelsens Udvalget
- Juridisk vurdering
- Lægelig vurdering
- Retlig mangel
- Anden årsag
- Nye oplysninger

ANTAL HJEMVISNINGER OG ÆNDRINGER ER IKKE ALENE UDTRYK FOR AES'S SAGSBEHANDLING

Årsagerne til, at en afgørelse hjemvises eller ændres, kan være mange, og Ankestyrelsen kan hjemvise eller ændre en sag, også selvom AES har anvendt lovlige og saglige hensyn i forbindelse med deres afgørelse. Omgørelsesprocenten (andelen af hjemviste og ændrede afgørelser) er således ikke i sig selv udtryk for, at AES' sagsbehandling er fejlbehæftet.

Hjemvisningerne i de gennemgåede sager i denne redegørelse skyldes hovedsageligt utilstrækkeligt oplysningsgrundlag eller en anden juridisk eller lægelig vurdering. Mere end halvdelen af hjemvisningerne skyldes, at oplysningsgrundlaget i sagerne har været så utilstrækkeligt, at Ankestyrelsen ikke har kunnet træffe afgørelse, *se tabel 4.1*.

Ændringerne skyldes hovedsageligt en anden juridisk eller lægelig vurdering, *se tabel 4.1*.

Man skal være forsigtig med at konkludere for bastant på tallene, da ændringens omfang og retning ikke fremgår - den kan være mindre omfattende og den kan både være til gunst eller ugunst for den tilskadekomne. Endelig er det vigtigt at være opmærksom på, at Ankestyrelsen foretager en fuld prøvelse af afgørelsen og kan ændre skønnet i en afgørelse, også selvom AES har anvendt lovlige, saglige hensyn i forbindelse med skønsudøvelsen. Dette beskrives yderligere i kapitel 6.

TABEL 4.1 ANTAL HJEMVISNINGER OG ÆNDRINGER I ANKESTYRELSEN I 2017 FORDELT PÅ ÅRSAG

	Hjemvisning	Ændring	Hovedtotal
Utilstrækkeligt oplysningsgrundlag	447	0	442
Forelæggelse for Erhvervssygdomsudvalget	12	0	12
Juridisk vurdering	131	758	889
Lægelig vurdering	129	1.215	1.341
Retlig mangel	10	6	16
Anden årsag	33	30	63
Nye oplysninger	10	4	14
Hovedtotal	772	2.013	2.785

Note: Tabellen vedrører alle afgjorte sager i 2017, der har gennemgået realitetsbehandling, dog fratrukket ulovbestemte genoptagelser og sager hvor klagen er modtaget i Ankestyrelsen før 1. juli 2016..

Kilde: Registreringer i Ankestyrelsens sagsbehandlingssystem.

I tabel 4.2 og 4.3 opgøres årsagerne tilsvarende nu opdelt på hvad enten sagernes udspring er en ulykkessag eller en erhvervssygdomssag. Tabellerne viser for begge grupper et ensartet billede.

TABEL 4.2 ANTAL HJEMVISNINGER OG ÆNDRINGER I ANKESTYRELSEN I 2017 FORDELT PÅ ÅRSAG, I SAGER DER UDSPRINGER AF EN ULYKKESSAG.

	Hjemvisning	Ændring	Hovedtotal
Utilstrækkeligt oplysningsgrundlag	330	0	330
Juridisk vurdering	91	619	710
Lægelig vurdering	101	968	1.069
Retlig mangel	8	2	10
Anden årsag	24	21	45
Nye oplysninger	8	4	12
Hovedtotal	562	1.614	2.176

Note: Tabellen vedrører alle afgjorte sager i 2017, med udspring i en ulykkessag, der har gennemgået realitetsbehandling, dog fratrukket ulovbestemte genoptagelser og sager hvor klagen er modtaget i Ankestyrelsen før 1. juli 2016. Desuden er fratrukket ophævede afgørelser.

Kilde: Registreringer i Ankestyrelsens sagsbehandlingssystem.

TABEL 4.3 ANTAL HJEMVISNINGER OG ÆNDRINGER I ANKESTYRELSEN I 2017 FORDELT PÅ ÅRSAG, I SAGER DER UDSPRINGER AF EN ERHVERVSSYGDOMSSAG.

	Hjemvisning	Ændring	Hovedtotal
Utilstrækkeligt oplysningsgrundlag	117	0	117
Forelæggelse for Erhvervsstyrelsens Udvalget	12	0	12
Juridisk vurdering	40	139	179
Lægelig vurdering	28	247	275
Retlig mangel	2	4	6
Anden årsag	9	9	18
Nye oplysninger	2	0	2
Hovedtotal	210	399	609

Note: Tabellen vedrører alle afgjorte sager i 2017, der har gennemgået realitetsbehandling, dog fratrukket ulovbestemte genoptagelser og sager hvor klagen er modtaget i Ankestyrelsen før 1. juli 2016. Desuden er fratrukket 64 ophævede afgørelser.

Kilde: Registreringer i Ankestyrelsens sagsbehandlingssystem.

KAPITEL 5

Hjemvisninger

Ankestyrelsen er som myndighed forpligtet til at sørge for, at en sag er tilstrækkeligt oplyst, før der træffes afgørelse. Dette kaldes officialmaksimen. Hvis der mangler oplysninger, kan Ankestyrelsen nogle gange indhente oplysningerne selv, og andre gange må sagen hjemvises.

772 sager fra AES er i 2017 hjemvist. Det svarer til cirka 6,5 procent af de påklagede og behandlede sager. Ud af det samlede antal hjemvisninger er 447 sager hjemvist på baggrund af en vurdering af, at oplysningsgrundlaget var utilstrækkeligt. Hjemvisningsårsagerne fremgår af tabel 4.1.

Vurderingen af, hvorvidt en sag er tilstrækkeligt oplyst, kan i konkrete tilfælde vurderes forskelligt i AES og Ankestyrelsen. For eksempel kan Ankestyrelsen vurdere, at der mangler oplysninger om hændelse/påvirkning eller erhvervsmæssige belastninger, om helbred eller økonomiske/erhvervsmæssige forhold.

Desuden kan parterne eksempelvis fremføre nye oplysninger over for Ankestyrelsen. Det vil i disse tilfælde ikke have været muligt for AES at inddrage oplysningerne i deres sagsbehandling. Hvis de nye oplysninger ændrer sagens karakter, vil dette medføre en hjemvisning til ny behandling. Hvis de nye oplysninger derimod ikke ændrer sagens karakter, vil de nye oplysninger blot indgå i sagens behandling i Ankestyrelsen.

Der er i 2017 truffet flest afgørelser om hjemvisning i sagstyperne ulykker, erhvervssygdomme, mén og tab af erhvervsevne, se tabel 5.1.

**DEN HYPPIGSTE
ÅRSAG TIL HJEM-
VISNINGER ER
MANGLENDE OP-
LYSNINGER**

**DER SKER FLEST
HJEMVISNINGER
BLANDT SAGER OM
ULYKKER, ERHVERVS-
SYGDOMME, VARIGT
MÉN OG TAB AF
ERHVERVSEVNE**

TABEL 5.1 ANTAL HJEMVISTE SAGER PÅ GRUND AF UTILSTRÆKKELIG OPLYSNINGSGRUNDLAG FORDELT PÅ EMNE

Anmeldelsesfrist	4
Den sikrede personkreds	3
Anerkendelse af erhvervssygdom	55
Hjælpemidler	2
Mén	166
Små specialer	11
Sygebehandling	1
Tab af erhvervsevne	101
Anerkendelse af ulykker	103
Årsløn	1
Hovedtotal	447

Note: Tabellen vedrører alle afgjorte sager i 2017, der har gennemgået realitetsbehandling, dog fratrukket ulovbestemte genoptagelser og sager hvor klagen er modtaget i Ankestyrelsen før 1. juli 2016

Kilde: Registreringer i Ankestyrelsens sagsbehandlingssystem.

På de enkelte sagstyper kan der være forskellige årsager til en hjemvisning. Hvis man ser nærmere på hjemvisningsårsagerne i disse sagstyper, kan der spores en række tendenser. Størstedelen af hjemvisninger i sager om ulykke, erhvervssygdomme, mén- og tab af erhvervsevne skyldes utilstrækkeligt oplysningsgrundlag. Det drejer sig hovedsageligt om lægelige oplysninger, og i sager om tab af erhvervsevne er der også en tendens til, at der mangler oplysninger om de erhvervsmæssige forhold.

I kapitel 7 gennemgås nogle af de generelle hjemvisningsårsager i ovenstående sagstyper, herunder særligt hjemvisning på baggrund af utilstrækkeligt oplysningsgrundlag. Der vil også fremgå konkrete eksempler på sager, hvor der er sket hjemvisning af AES's afgørelse.

KAPITEL 6

**FLEST ÆNDRINGER
BLANDT
SAGER OM TAB AF
ERHVERVSEVNE,
ULYKKER OG MÉN**

Ændringer

2021 sager fra AES blev i 2017 ændret. Det svarer til cirka 17 procent af de påklagede og behandlede sager. Af tabel 2.1 fremgår, hvordan de 2021 sager fra AES, som Ankestyrelsen i 2017 ændrede, fordeler sig som på sagsemner og af tabel 4.1 fremgår på hjemvisningsårsagerne.

ÆNDRET PÅ GRUND AF EN ANDEN JURIDISK VURDERING

758 sager er ændret som følge af en anden juridisk vurdering i Ankestyrelsen. Blandt de 758 sager er der flest ændringer i sagstyperne tab af erhvervsevne, ulykker og mén, *se tabel 6.1*.

Hvis man ser nærmere på ændringsårsagerne i disse sagstyper, kan der spores en række tendenser; f.eks. er den hyppigste årsag til ændring på ulykkes- og ménområdet en anden lægelig vurdering. På området for tab af erhvervsevne er det derimod en anden juridisk vurdering, der er den hyppigste ændringsårsag. I kapitel 7 vil der være en kort introduktion til de nævnte sagstyper. Desuden vil de generelle ændringsårsager inden for de forskellige sagstyper blive gennemgået i kapitlet. Der vil også fremgå konkrete eksempler på sager, hvor der er sket ændring af AES's afgørelse.

TABEL 6.1 ANTAL AFGØRELSER ÆNDRET PÅ GRUND AF ANDEN JURIDISK VURDERING

Anmeldelsesfrist	3
Den sikrede personkreds	18
Anerkendelse af erhvervssygdom	33
Hjælpe midler	3
Mén	140
Små specialer	25
Sygebehandling	4
Tab af erhvervsevne	294
Anerkendelse af ulykker	209
Årsløn	29
Hovedtotal	758

Note: Tabellen vedrører alle afgjorte sager i 2017, der har gennemgået realitetsbehandling, dog fratrukket ulovbestemte genoptagelser og sager hvor klagen er modtaget i Ankestyrelsen før 1. juli 2016

Kilde: Registreringer i Ankestyrelsens sagsbehandlingssystem.

Ændrede afgørelser på grund af en anden juridisk vurdering dækker både over tilfælde, hvor Ankestyrelsen vurderer, at AES har begået retlige eller faktiske fejl og tilfælde, hvor Ankestyrelsen for eksempel tilsidesætter skønnet i en påklaget afgørelse, fordi Ankestyrelsen vægter skønselementerne og hovedhensynene forskelligt fra AES, og dette medfører et andet resultat.

Ved vurderingen af ændringsprocenten er der desuden en række faktuelle forhold, man skal holde sig for øje:

For sager om anerkendelse kan udfaldet være en ændring fra afvisning til anerkendelse eller omvendt. Der kan også være tale om en mindre justering af afgørelsen. Det kan eksempelvis være tilfældet, hvor en anerkendt hjernerystelse ændres til anerkendelse af kronisk hovedpine. I en sådan afgørelse vil tilskadekomne altså fortsat få anerkendt skaden for den pågældende hændelse, men afgørelsen kan fremgå af datamaterialet som en ændring.

For udmålingsafgørelser er billedet yderligere nuanceret. For erstatnings- og godtgørelsessager kan resultatet være en ændring i opadgående eller nedadgående

retning eller en større eller mindre ændring. Det er heller ikke sikkert, at en eventuel nedsættelse af ydelsen også vil medføre krav om tilbagebetaling.

Ankestyrelsen foretager en fuld prøvelse af den afgørelse, der er påklaget, og kan herunder efterprøve retlige spørgsmål, tilsidesætte et lovligt skøn og ændre en afgørelse til ugunst for skadelidte. Ankestyrelsen kan derfor ændre skønnet i en afgørelse, hvor AES har anvendt lovlige, saglige hensyn i forbindelse med skønsudøvelsen.

I mange tilfælde beror en afgørelse blandt andet på en vejledende lægesagkyndig udtalelse. Både AES og Ankestyrelsen har tilknyttet lægekonsulenter, som er overlæger på danske hospitaler og specialister på deres respektive områder. En ændring af en påklaget afgørelse grundet en anden lægefaglig vurdering kan derfor ikke nødvendigvis betragtes som udtryk for en forkert retsanvendelse i AES.

Hjemvisninger og ændringer knyttet op på sagstype

I dette kapitel behandles de sagstyper, der udgjorde den største andel i de to foregående kapitler.

Der vil nedenfor være en kort introduktion til de nævnte sagstyper. Desuden vil de generelle årsager til hjemvisninger og ændringer inden for de forskellige sagstyper blive gennemgået. Der vil også fremgå konkrete eksempler på sager, hvor Ankestyrelsen har hjemvist eller ændret AES's afgørelse. Eksemplerne er udvalgt tilfældigt blandt afgørelser, der er enten hjemvist eller ændret inden for de forskellige sagstyper.

Der henvises til kapital 5 og 6 for de mere generelle bemærkninger om hjemvisninger og ændringer.

ULYKKER

En ulykke er defineret i arbejdsskadesikringslovens § 6:

§ 6, ARBEJDSKADESIKRINGSLOVEN

Ved en ulykke forstås efter denne lov en personskade forårsaget af en hændelse eller en påvirkning, der sker pludseligt eller inden for 5 dage.

I ulykkesbegrebet ligger derfor tre elementer:

- Der skal være en personskade,
- der skal være en hændelse/påvirkning, og
- der skal være årsagssammenhæng mellem hændelsen/påvirkningen og personskaden.

Det er den, der er kommet til skade, der skal godtgøre/bevise alle tre forhold.

132 af sagerne om ulykker hjemvises, hvor 502 ændres, se *tabel 7.1*. I resten af dette afsnit beskriver vi disse tal nærmere.

TABEL 7.1 ULYKKER

	Hjemvisning	Ændring	Hovedtotal
Utilstrækkeligt oplysningsgrundlag	103		103
Juridisk vurdering	15	209	224
Lægelig vurdering	10	289	299
Retlig mangel	2	1	3
Anden årsag		2	2
Nye oplysninger	2	1	3
Hovedtotal	132	502	634

Note: Tabellen vedrører alle afgjorte ulykkessager i 2017, der har gennemgået realitetsbehandling, dog fratrukket ulovbestemte genoptagelser og sager hvor klagen er modtaget i Ankestyrelsen før 1. juli 2016

Kilde: Registreringer i Ankestyrelsens sagsbehandlingssystem.

HJEMVISNINGER GRUNDET UTILSTRÆKKELIG SAGSOPLYSNING

Hjemvisning – ulykker

Tallene i tabel 7.1 viser, at langt størstedelen af hjemvisningerne i ulykkessagerne skyldes utilstrækkeligt oplysningsgrundlag. Tallene viser også, at en mindre del af hjemvisningsafgørelserne er sket på baggrund af en lægelig eller juridisk vurdering.

Hjemvist på grund af utilstrækkeligt oplysningsgrundlag

For ulykkessagerne kan en hjemvisning på grund af utilstrækkeligt oplysningsgrundlag bero på en juridisk vurdering af, at der mangler oplysninger, der kan præcisere selve hændelsesforløbet og/eller oplysninger fra arbejdsgiver eller vidner, som kan be- eller afkræfte de foreliggende oplysninger om hændelsen.

Hjemvisningen kan også skyldes, at der mangler lægelige oplysninger, som kan belyse tilskadekomnes tilstand både forud for og efter hændelsen. Disse oplysninger har i ulykkessagerne betydning for, hvorvidt der er dokumenteret en personskade i lovens forstand samt årsagssammenhæng mellem hændelsen og skaden. Der kan i den forbindelse være behov for lægelige oplysninger før hændelsen til vurdering af, hvorvidt der er sket en forværring af tilskadekomnes eventuelle forudbestående gener, som kan betragtes som en personskade i lovens forstand.

Der kan også være behov for lægelige oplysninger efter hændelsen til vurderingen af, hvorvidt der er dokumenteret årsagssammenhæng mellem hændelsen og skaden. Dette kan for eksempel være tilfældet, hvis der går lang tid, før tilskade-

BEHOV FOR OPLYSNINGER FRA TILSKADEKOMNE, ARBEJDSGIVER, VIDNER OG LÆGE

komne søger læge. Det kan også være til belysning af skadens art og omfang i de lægelige oplysninger i tidsmæssig sammenhæng med hændelsen. Denne vurdering vil ofte være af lægelig karakter.

Der kan i de hjemviste ulykkessager i 2017 spores en tendens til et behov for yderligere oplysninger fra tilskadekomne, arbejdsgiver, vidner og/eller lægelige oplysninger. Der henvises i øvrigt til afsnittet om officialmaksimen, som er omtalt i kapitel 5.

Nedenfor gennemgås et par eksempler på afgørelser, hvor Ankestyrelsen har hjemvist spørgsmålet om anerkendelse af en arbejdsskade på grund af utilstrækkeligt oplysningsgrundlag.

EKSEMPLER PÅ UTILSTRÆKKELIG SAGSOPLYSNING I ULYKKESSAGER

Eksempel 1: Manglende oplysninger om hændelsen og helbredsmæssige forhold

Sagen blev hjemvist, fordi det ud fra de foreliggende oplysninger ikke var muligt for Ankestyrelsen at træffe en afgørelse om spørgsmålet om anerkendelse.

I sagen manglede der oplysninger, der kunne præcisere selve hændelsen, hvor der var sket et færdselsuheld, herunder en udarbejdet politirapport. Der manglede også oplysninger om omfanget af eventuelle forudbestående gener.

AES skulle derfor behandle sagen på ny. Inden AES afgjorde sagen, skulle der indhentes politirapport for hændelsen, skadestuejournal og journal fra Falck Healthcare.

Eksempel 2: Manglende oplysninger om forudbestående og efterfølgende helbredsmæssige forhold samt skadesdato

Sagen blev hjemvist, fordi det ud fra de foreliggende oplysninger ikke var muligt for Ankestyrelsen at tage stilling til spørgsmålet om anerkendelse.

Sagen er et eksempel på, at der manglede oplysninger, som kunne belyse den korrekte skadesdato, omfanget og karakteren af forudbestående gener samt lægelige oplysninger om forløbet efter hændelsen.

I sagen var der oplysninger om, at tilskadekomne havde fået behandling hos kiropraktor forud for hændelsen. Der forelå imidlertid hverken journal fra egen læge eller kiropraktor fra før skadestidspunktet, og det var derfor uvist, hvilket omfang og karakter de forudbestående gener havde. Der var endvidere usikkerhed om selve skadesdatoen, da der var oplysninger om to forskellige datoer. Endelig manglede der lægelige oplysninger om forløbet efter hændelsen, herunder om der var strakssymptomer.

Efter AES's genvurdering havde tilskadekomne selv fremsendt journal fra kiropraktor. Disse journaloplysninger blev derfor videresendt til Ankestyrelsen og indgik i vurderingen. Den fremsendte journal fra kiropraktor handlede dog alene om behandlinger før hændelsen, og kunne således ikke belyse forløbet efter hændelsen.

**TALLENE SKAL
LÆSES MED FOR-
BEHOLD**

**ÆNDRING GRUN-
DET ANDEN LÆ-
GELIG-/JURIDISK
VURDERING**

Ændring – ulykker

502 ulykkessager er blevet ændret i Ankestyrelsen i 2017.

Ved vurderingen af omgørelsesprocenten i sager om anerkendelse af arbejdsskader i ulykkessager skal man holde sig følgende forhold for øje:

Som anført ovenfor i kapitel 6 kan Ankestyrelsen ændre skønnet i en afgørelse, også selvom AES har anvendt lovlige, saglige hensyn i forbindelse med skønsudøvelsen. Hvis en påklaget afgørelse ændres på grund af en anden lægefaglig vurdering eller en juridisk vurdering, hvor man ud fra en konkret afvejning kommer frem til et andet resultat, er det derfor ikke nødvendigvis udtryk for en forkert retsanvendelse i AES.

Ulykkesbegrebet blev præciseret ved højesteretsdommene af 9. november 2016 og Ankestyrelsens vurdering af dommene blev udmeldt med Ankestyrelsens principafgørelser herom i 2017. Dommene og deres betydning for ulykkesområdet vil blive gennemgået nedenfor.

Gruppen af stadfæstede ulykkessager, omfatter også afgørelser om afslag, hvor Ankestyrelsen giver afslag med en anden begrundelse end AES's begrundelse. Denne anden begrundelse kunne fx være, at tilskadekomne ikke er omfattet af personkredsen. En stadfæstelse er derfor ikke nødvendigvis et udtryk for, at Ankestyrelsen har været enig i AES's vurdering.

Ændret på grund af anden lægelig eller juridisk vurdering

Den hyppigste årsag til ændring af afgørelser om ulykker er, at Ankestyrelsen har lagt en anden lægelig vurdering til grund end AES, *se tabel 7.1*. I de tilfældigt udvalgte sager ses der en tendens til, at når der sker en ændring på grund af en lægelig vurdering, er det typisk en ændring fra afslag til anerkendelse. De tilfældigt udvalgte ændrede afgørelser på ulykkesområdet omfattede i alt 138 sager. En gennemgang af disse sager viste, at Ankestyrelsen i 91 sager ændrede til anerkendelse, mens de resterende 47 sager var ændringer til afslag. Da Ankestyrelsen ikke registrerer om ændringen medfører anerkendelse eller afslag på anerkendelse, er det ikke muligt at udlede, om dette er generelt retvisende.

En anden hyppig årsag til ændringer er en anden juridisk vurdering, *se tabel 7.1*. I de tilfældigt udvalgte sager ses en række tilfælde, hvor Ankestyrelsen har ændret fra anerkendelse til afslag på grund af den juridiske vurdering.

HØJESTERETS DOMME AF 9. NOVEMBER 2016

Præcisering af
ulykkesbegrebet.

PRINCIPAFGØ- RELSE 33-17

Hvis den tilskadekomne har en forudbestående sygdom, der ikke har givet symptomer før hændelsen, foretager vi en konkret bevisbedømmelse, når vi vurderer, om der er tale om en ulykke efter loven.

Højesterets domme af 9. november 2016 og deres betydning for ulykkesområdet

I højesteretsdommene af 9. november 2016 (UfR 2017.516 H og UfR 2017.531 H) er der beskrevet elementer, der kan indgå i bedømmelsen af, om en hændelse har forårsaget en personskade. Elementerne er ikke udtømmende angivet. Dommene slår blandt andet fast, at der altid er tale om en konkret og samlet bedømmelse og afvejning af alle beviserne i sagen, og at det er den tilskadekomne, der har bevisbyrden for årsagsammenhæng. Ankestyrelsen fortolker dommene som en præcisering af den gældende praksis.

En ændring af en påklaget afgørelse kan være udtryk for, at Ankestyrelsen anlægger en anden lægelig eller juridisk vurdering, og det kan også være en kombination. Følgende sager er eksempler på ændringer som følge af en anden lægelig eller juridisk vurdering:

EKSEMPLER PÅ ANDEN LÆGELIG/JURIDISK VURDERING I ULYKKESSAGER

Eksempel 3: Ændring til anerkendelse (33-17 anvendt)

En 57-årig kvinde var udsat for en hændelse på arbejdet, da hun sammen med en kollega skulle fastholde og bæltefikse en udadreagerende psykiatrisk patient. Tilskadekomne pådrog sig i forbindelse hermed adskillige slag mod den øvre del af kroppen. Ankestyrelsen vurderede, at tilskadekomne havde godtgjort, at hun ved hændelsen pådrog sig en arbejdsskade i form af nakkesmerter. Vi ændrede dermed AES's afgørelse om afslag på anerkendelse.

Ved afgørelsen lagde vi vægt på, at vidner kunne bekræfte, at der havde været slag direkte mod nakken, at tilskadekomne efter hændelsen havde modtaget en række behandlinger ved fysioterapeut, og at der fortsat var smerter 8 måneder efter hændelsen. Selvom tilskadekomne efterfølgende fik påvist degenerative forandringer (slidgigtsforandringer), som ikke kunne relateres til ulykken, var der lægeligt set tale om alderssvarende forandringer. Det blev derfor ikke tillagt selvstændig betydning for afgørelsen. På baggrund af en samlet vurdering fandt vi det dermed tilstrækkeligt godtgjort, at hændelsen havde forårsaget en personskade i arbejdsskadelovens forstand.

AES havde givet afslag med den begrundelse, at hændelsen alene var egnet til at medføre forbigående gener i højre arm og skulder. Degenerative forandringer i nakken skyldtes med overvejende sandsynlighed andre forhold.

Eksempel 4: Ændring til afslag (32-17 anvendt)

En 48-årig kvinde faldt, da hun var på vej op ad en trappe. Hun ramte trapperne hårdt med venstre side af kroppen og fik et ryk i skulder og nakke, men undgik at støde hovedet mod underlaget.

Vi vurderede, at der ikke var grundlag for at anerkende en skade som følge af hændelsen, og gav således afslag på anerkendelse af smerter i venstre skulder, hofte og lår samt hovedpine som en arbejdsskade. Vi lagde vægt på, at hændelsen ud fra en lægefaglig vurdering ikke var årsag til skader i de nævnte legemsdele, og at der lægeligt set ikke var sammenhæng mellem hændelsen og sikre-

des hovedpine. Dette skyldtes, at der ikke havde været en direkte påvirkning af hovedet i forbindelse med hændelsen, og der var ikke en biologisk naturlig og logisk forklaring på sikredes vedvarende smerter. Hændelsen kunne efter vores vurdering godt have forårsaget akutte smerter, men disse kan ikke anerkendes som en arbejds-skade, da det ikke er en personskade i lovens forstand.

AES havde anerkendt spændingshovedpine med den begrundelse, at der var gener af mere end forbigående karakter.

Eksempel 5: Ændring til anerkendelse

En 41-årig mand skulle smide en palle på cirka 22-25 kg op på en stak med defekte paller. Manden løftede pallen op over skulderhøjde for at placere den i stakken, men i forbindelse med løftet slog pallen tilbage, og ramte ham i ansigtet. Han flækkede en tand og smadrede sine briller. Ankestyrelsen vurderede, at hændelsen forårsagede en arbejdsskade i form af nakkesmerter. Vi afgrænsede vores prøvelse til alene at handle om den del, som AES ikke havde anerkendt, og dermed til klagetemaet. Vi ændrede dermed AES's afgørelse om afslag på anerkendelse af denne skade.

Ved afgørelsen lagde vi vægt på, at der lægeligt set var sammenhæng mellem hændelsen og udviklingen af smerter i nakkeområdet.

Tilskadekomne havde oplyst, at han til at starte med havde mest fokus på de synlige skader, men at han allerede dagen efter mærkede en "klikken" bag venstre øre, ligesom der tilkom hovedpine. Han søgte herefter læge.

Selvom tilskadekomne efterfølgende fik påvist degenerative forandringer, vurderede vi, at den mest sandsynlige årsag til nakkesmerterne var hændelsen. Her lagde vi vægt på, at tilskadekomne ikke havde haft smerter i nakken før hændelsen, og de degenerative forandringer havde ikke et omfang og en udbredelse, som ville medføre, at tilskadekomne ville have fået nakkesmerter inden for kortere tid, selvom arbejdsskaden ikke var sket.

AES havde ved den påklagede afgørelse anerkendt tand-skade på +5, men givet afslag på anerkendelse af nakke-kevid. De lagde vægt på, at tilskadekomne ikke havde dokumenteret strakssymptomer.

PRINCIPAFGØ- RELSE 36-14

Forudbestående sygdomme har ikke betydning for spørgsmålet om anerkendelse af en arbejdsskade.

PRINCIPAFGØ- RELSE 24-15

Forbigående psykiske tilstande kan efter omstændighederne anerkendes, hvis der er tale om en hændelse af en vis alvorlig karakter, og der er tale om en behandlingskrævende tilstand.

Eksempel 6: Ændring til afslag

En 55-årig kvinde havde anmeldt en skade som følge af en hændelse, hvor vedkommende gled på en trappe og slog lænden. Ankestyrelsen fandt på baggrund af en samlet bevisvurdering, at kvinden ikke havde dokumenteret en arbejdsskade.

Vi lagde ved afgørelsen vægt på, at kvinden først søgte læge cirka 3 uger efter hændelsen, og at der ved lægebesøget ikke var objektive fund. Der var dermed tale om uspecifikke lændesmerter. Vi lagde også vægt på, at der ikke var vidner til hændelsen, at kvinden ikke havde været sygemeldt i umiddelbar tilknytning til hændelsen og endelig, at arbejdsgiver først fik kendskab til hændelsen i forbindelse med anmeldelsen lidt over en måned efter hændelsen.

AES havde anerkendt lændesmerter. De lagde vægt på, at der var tale om et direkte slag mod ryggen, der i sig selv var egnet til at medføre lændesmerter. De lagde også vægt på, at sikrede stadig havde smerter cirka ni måneder efter hændelsen, og generne var derfor mere end forbigående (AES havde sammenholdt begrundelsen med principafgørelse 33-14, som nu er ophævet, se nedenfor).

Årsagssammenhæng

Når vi skal vurdere, om der er årsagssammenhæng mellem en hændelse og en bestemt følge, drejer det sig grundlæggende om at vurdere, hvad der konkret er den mest sandsynlige årsag. I denne vurdering af årsagssammenhæng indgår også en vurdering af egnethed, som et blandt flere momenter. Begrebet "egnethed" relaterer sig således til årsagssammenhæng.

Det, at der opstår en skade i tidsmæssig sammenhæng med en anmeldt hændelse, vægter tungt for vurderingen, men hvis belastningen alene er beskeden set i forhold til den skadede legemsdel, vil der ikke være påvist årsagssammenhæng i lovens forstand.

Vurderingen af, om en given belastning er relevant for at medføre en skade, beror ofte på et lægefagligt skøn, som også suppleres med en juridisk afvejning af de momenter, der har betydning for spørgsmålet om anerkendelse. Hændelsens karakter har ofte væsentlig betydning for vurderingen.

I nedenstående boks ses eksempler på sager, hvor Ankestyrelsen har ændret en afgørelse til anerkendelse på baggrund af en anden vurdering af årsagssammenhæng.

EKSEMPLER PÅ ANERKENDELSE AF PERSONSKADE GRUNDET VURDERING AF BELASTNINGENS EGNETHED

Eksempel 7: Ændring til anerkendelse (36-14 anvendt)

En 32-årig kvinde stødte hovedet mod en støbejerns-bjælke. Ankestyrelsen fandt det godtgjort, at hændelsen havde medført skaden i form af lettere hjernerystelse med tiltagende hovedpine. Ved afgørelsen lagde vi vægt på, at tilskadekomne blev tilset på skadestuen allerede samme dag, og at hændelsen var relevant i forhold til at medføre en lettere hjernerystelse. Selvom tilskadekomne tidligere havde haft lignende gener, fremgik det af egen læges journal, at der var indtrådt en forværring efter hændelsen.

AES havde begrundet afslag på anerkendelse med, at der var tale om et relativt beskedent hovedtraume med lette gener efterfølgende. Begrundelsen var, at når der ved sådanne mere beskedne traumer alligevel sker en skade er der formodning for, at skaden er opstået spontant, uden kendt årsag og er indefrakommende, og tilskadekomne havde allerede før hændelsen lignende symptomer.

Eksempel 8: Ændring til anerkendelse (24-15 anvendt)

Tilskadekomne var i sin egenskab af tillidsrepræsentant taget ud til en kollegas bopæl. I lejligheden fandt hun kollegaen, som var afdød ved døden under omstændigheder, der pegede i retning af, at der var begået en forbrydelse. Omdrejningspunktet var, om tilskadekomne havde pådraget sig en personskade i et omfang, der kunne anerkendes efter arbejdsskadesikringsloven.

Ankestyrelsen vurderede, at der var grundlag for at anerkende akut belastningsreaktion som en ulykke, og ændrede dermed AES's afgørelse om afslag på anerkendelse. Vi lagde vægt på hændelsens alvorlige karakter, og at sikrede modtog psykologbehandling i tidsmæssig tilknytning til hændelsen.

AES havde givet afslag på anerkendelse, idet hændelsen ikke var egnet til at medføre varige psykiske gener. Hændelsen var alene egnet til at medføre psykisk ubehag, hvilket ikke var en personskade i lovens forstand. Der var henvist til principafgørelse 25-15.

HØJESTERETS DOM AF 8. NOVEMBER 2013

En personskade skal have et vist omfang.

PRINCIPAFGØ- RELSE 49-15

Modtagelse af relevant behandling understøtter, at en skade har omfang som en personskade.

Den nedre grænse for anerkendelse

Højesteret fastslog ved en dom i 2013 (UfR 2014.452 H), at der er en nedre grænse for, hvornår en skade har et omfang, der kan anerkendes efter loven. Der stilles dermed et krav om, at personskaden har et vist omfang.

Denne nedre grænse er fortsat ofte et omdrejningspunkt i de sager, Ankestyrelsen har til prøvelse. Den måde, vi i praksis behandler sager om den nedre grænse for personskadens omfang, er, at vi tillægger det afgørende betydning, at en skade er behandlingskrævende eller af længerevarende/vedvarende karakter. Der er ikke et krav om, at skaden skal være varig, hvilket fremgår af lovens forarbejder.

I principafgørelse 49-15 har vi fastslået, at hvor den tilskadekomne efter en skadelig påvirkning har modtaget relevant behandling, understøtter dette, at personskaden har et omfang, der kan anerkendes som en arbejdsskade.

Der kan desuden være tale om såvel en nyopstået skade som en forværring af en forudbestående tilstand. En forværring af en kendt eller ukendt forudbestående tilstand kan anerkendes, hvis hændelsen eller påvirkningen i sig selv er egnet til at medføre skaden eller forværringen. Kendt eller ukendt skal i denne sammenhæng forstås som en tilstand, der enten gav eller ikke gav symptomer før hændelsen.

I nedenstående boks ses eksempler på sager, hvor Ankestyrelsen har ændret en afgørelse grundet en anden vurdering af skadens omfang.

EKSEMPEL PÅ ANERKENDELSE AF PERSONSKADE GRUNDET VURDERING AF SKADENS OMFANG

Eksempel 9: Ændring til anerkendelse (36-14 anvendt)

Tilskadekomne, en 39-årig kvinde, havde før aktuelle skade været udsat for en arbejdsskade mod samme ledgæmsdel (højre skulder), og hun havde fået tilkendt godtgørelse for varigt mén på 8 procent for den tidligere arbejdsskade. Ved den aktuelle hændelse pådrog kvinden sig et slag/skub mod den i forvejen skadede højre skulder.

Ankestyrelsen fandt, at den aktuelle hændelse var den mest sandsynlige årsag til forværrede gener i form af øgede smerter og yderligere nedsat bevægelighed i skulderen. Vi anerkendte derfor en forværring af forudbestående gener i højre skulder som en arbejdsskade.

AES havde begrundet afslag på anerkendelse med, at påvirkningen i forbindelse med slaget/skubbet mod skulderen alene udgjorde en beskeden belastning, som ikke var egnet til at medføre varige gener i skulderen. De lagde vægt på den i forvejen kronisk dårlige skulder, hvori der kan opstå akutte forværringer efter selv mindre belastninger. Hændelsen var efter AES's vurdering ikke egnet til at medføre en forværring af forudbestående skuldergener i et omfang, der i sig selv udgjorde en personskade efter loven.

PRINCIP- AFGØRELSER OM ANERKENDELSE AF ULYKKER SOM ARBEJDSSKADER I 2017

[Praksis for anerkendelse i ulykkesager offentliggjort i 2017](#)

I 2017 er der udmeldt følgende principafgørelser om anerkendelse af ulykker som arbejdsskader:

- 32-17, om minimumskrav til personskadens omfang (erstatte 33-14, idet praksis fra denne er indarbejdet i den nye principafgørelse).
- 33-17, om årsagssammenhæng og personskadebegrebet.
- 61-17, om årsagssammenhæng ved forudbestående osteoporose (knogleskørhed).
- 62-17, om anerkendelse af knæskade, plica (ophæver den tidligere 88-12 og præciserer, at der konkret kan

være grundlag for at anerkende irriteret eller indeklemt slimhindefold på indersiden af knæet; plica synovialis).

Siden Højesteret afsagde de ovenfor omtalte domme i hhv. 2013 og 2016, har der pågået et længere arbejde i både AES og Ankestyrelsen med at fortolke dommene. Arbejdet har blandt andet gået på en vurdering af, om den gældende praksis er i overensstemmelse med dommene, og der er foretaget præciseringer i form af principafgørelser.

Særligt den nu ophævede principafgørelse 33-14 har i nogle tilfælde været anvendt på en måde, der ikke var fuldt i overensstemmelse med hensigten. Derfor er den indarbejdet i 32-17, der blandt andet præciserer betydningen af, at der er givet behandling, herunder i hvilket omfang en behandling kan føre til, at personskadebegrebet er opfyldt.

Principafgørelserne præciserer rammerne for det juridiske skøn, og er ikke som sådan udtryk for en ændring i forhold til hidtidig praksis. Indtil Ankestyrelsens fortolkning af dommene var udmøntet i principafgørelser, har AES' ikke kunnet tilpasse sin praksis til Ankestyrelsens. Det kan have en betydning for omfanget af ændringer i 2017.

PRINCIPAFGØ- RELSE 32-17

Minimumskrav til
personskadens
omfang.

HJEMVISNING – ERHVERVSSYGDOMME

En erhvervssygdom er defineret i arbejdsskadesikringslovens § 7:

§

§ 7, ARBEJDSKADESIKRINGSLOVEN

Ved erhvervssygdomme forstås efter denne lov:

- 1) Sygdomme, som efter medicinsk dokumentation er forårsaget af særlige påvirkninger, som bestemte persongrupper gennem deres arbejde eller de forhold, det foregår under, er udsat for i højere grad end personer uden sådant arbejde. Endvidere sygdomme hos et levendefødt barn, der er pådraget inden fødslen som følge af moderens arbejde under graviditeten. Beskæftigelsesministeren fastsætter efter indstilling fra Erhvervssygdomsudvalget, jf. § 9, i en fortegnelse, hvilke sygdomme der anses for at være af denne karakter.
- 2) Andre sygdomme, herunder sygdomme hos et levendefødt barn pådraget inden fødslen, hvis det godtgøres, enten at sygdommen efter den nyeste medicinske dokumentation opfylder de krav, som er nævnt i nr. 1, 1. pkt., eller at den må anses for udelukkende eller i overvejende grad at være forårsaget af arbejdets særlige art.

Stk. 2. Sygdomme som følge af påvirkninger af forældrene før befrugtningen eller efter fødslen vil kunne henføres under loven ved ændring af fortegnelsen nævnt i stk. 1, nr. 1, eller efter stk. 1, nr. 2, hvis det godtgøres, at disse påvirkninger har skadende effekt på foster eller barn.

Stk. 3. Sygdomme, der er omfattet af stk. 1, nr. 2, og stk. 2, kan kun anerkendes efter forelæggelse for Erhvervssygdomsudvalget, jf. § 9. Disse sygdomme skal forelægges Erhvervssygdomsudvalget, når Arbejdsmarkedets Erhvervssikring skønner, at der er mulighed for, at sygdommen vil kunne anerkendes.

Omtrent halvdelen af de hjemviste afgørelser om erhvervssygdomme er hjemvist på grund af utilstrækkeligt oplysningsgrundlag. Hvorimod godt en tredjedel af afgørelserne om erhvervssygdomme er hjemvist på baggrund af en lægelig eller juridisk vurdering, se *tabel 7.2*.

TABEL 7.2 ANERKENDELSE AF ERHVERVSSYGDOMME

	Hjemvisning	Ændring	Hovedtotal
Utilstrækkeligt oplysningsgrundlag	55	0	55
Forelæggelse for Erhvervssygdoms-udvalget	12	0	12
Juridisk vurdering	24	33	57
Lægelig vurdering	16	86	102
Retlig mangel	2	2	4
Anden årsag	5	2	7
Nye oplysninger	1	0	1
Hovedtotal	115	123	238

Note: Tabellen vedrører alle afgjorte erhvervssygdomssager i 2017, der har gennemgået realitetsbehandling, dog fratrukket ulovbestemte genoptagelser og sager hvor klagen er modtaget i Ankestyrelsen før 1. juli 2016

Kilde: Registreringer i Ankestyrelsens sagsbehandlingssystem.

MANGLENDE OPLYSNINGER OM DIAGNOSE OG ER- HVERVSMÆSSIG UDSÆTTELSE

Hjemvist på grund af utilstrækkeligt oplysningsgrundlag

Ved en gennemgang af de tilfældigt udvalgte erhvervssygdomssager ses en tendens til, at årsagen til en hjemvisning på grund af utilstrækkeligt oplysningsgrundlag er manglende oplysninger, som kan belyse den erhvervsmæssige udsættelse yderligere. Denne vurdering kan både være juridisk og lægelig.

Der kan i erhvervssygdomssagerne også være behov for yderligere lægelige oplysninger, som kan præcisere, hvilken diagnose tilskadekomne har. Dette vil oftest bero på en anden lægefaglig vurdering end AES. Der vil for ovenstående tilfælde typisk være behov for yderligere oplysninger fra tilskadekomne, arbejdsgiver eller en speciallægeerklæring fra Arbejdsmedicinsk Klinik.

Nedenfor gennemgås et par eksempler på afgørelser, hvor Ankestyrelsen har hjemvist spørgsmålet om anerkendelse af en erhvervssygdom på grund af utilstrækkeligt oplysningsgrundlag.

EKSEMPLER PÅ HJEMVISNING GRUNDET MANGLENDE SAGSOPLYSNING I SAGER OM ERHVERVSSYGDOM

Eksempel 10: Manglende beskrivelse af den erhvervmæssige udsættelse

Sagen handlede om en social- og sundhedsassistent, som havde været beskæftiget med almindelige plejeopgaver inklusiv sondeernæring. Der var anmeldt seneskedehindebetændelse i tommelens bevægesener.

Sagen blev hjemvist, fordi der manglede oplysninger om den erhvervmæssige udsættelse. I sagen forelå der anmeldelsen og tilskadekomnes egen spørgeskemabesvarelse. Der forelå dermed ingen lægelige oplysninger i sagen.

AES skulle behandle sagen på ny og indhente en arbejdsmedicinsk speciallægeerklæring, inden de traf afgørelse. Denne speciallægeerklæring skulle klarlægge styrken og karakteren af tilskadekomnes arbejdsmæssige belastning samt den tidsmæssige udstrækning heraf.

Eksempel 11: Manglende beskrivelse af den erhvervmæssige udsættelse

Sagen handlede om spørgsmålet om anerkendelse af diskusprolaps i halshvirvelsøjlen. Tilskadekomne havde gennem mange år arbejdet som kreaturslagter, hvor der havde været tale om hårdt fysisk belastende arbejde.

Tilskadekomne havde i spørgeskemabesvarelsen oplyst, at der havde været tale om mange tunge løft i det tidligere arbejde som kreaturslagter. Der forelå dog ikke en detaljeret beskrivelse af arbejdsopgaverne ved dette arbejde, herunder hvorvidt der ved løftene havde været tale om direkte fysisk påvirkning af nakkeryggen.

Sagen blev derfor hjemvist med henblik på indhentelse af en mere detaljeret beskrivelse af tilskadekomnes tidligere slagterarbejde.

Hjemvist med henblik på forelæggelse for erhvervssygdomsudvalget

Ved erhvervssygdomsagerne ses der endnu en årsag til hjemvisning. Ankestyrelsen vurderede i en række sager, at disse skulle hjemvises med henblik på forelæggelse for Erhvervs-

sygdomsudvalget. Denne vurdering kan bero på enten en juridisk vurdering eller anden lægefaglig vurdering end AES.

Nedenfor gennemgås et par eksempler på afgørelser, hvor Ankestyrelsen har hjemvist spørgsmålet anerkendelse af en erhvervssygdom med henblik på forelæggelse for Erhvervssydomsudvalget.

EKSEMPLER PÅ HJEMVISNING TIL ERHVERVSSYGDOMSUDVALGET I SAGER OM ERHVERVSSYGDOM

Eksempel 12: Hjemvisning til forelæggelse for Erhvervssygdomsudvalget

I sagen var der anmeldt kronisk lænderygsygdom som en erhvervssygdom. Tilskadekomne havde arbejdet på slagteri i en lang årrække, hvor der var tale om adskillige tunge enkeltløft dagligt kombineret med akavede arbejdsstillinger.

Ankestyrelsen vurderede, ligesom AES, at tilskadekomnes erhvervsmæssige udsættelse ikke opfyldte betingelserne for anerkendelse efter fortegnelsens punkt B.1.a., om vægten på de enkelte byrder.

På baggrund af den lange udsættelse på samlet 33 år med samlede daglige løftemængder på gennemsnitligt 56 tons og 19,5 tons kombineret med akavede arbejdsstillinger og hurtigt gentagende arbejde (repetitivt arbejde), fandt Ankestyrelsen ud fra en konkret juridisk vurdering, at der var mulighed for anerkendelse uden for fortegnelsen efter forelæggelse for Erhvervssygdomsudvalget. Sagen blev derfor hjemvist.

Eksempel 13: Hjemvisning til forelæggelse for Erhvervssygdomsudvalget

Sagen handlede om en lærer på en højskole, som var blevet afskediget og i opsigelsesperioden bortvist og politianmeldt grundet mistanke om tyveri. Politiet rejste dog ikke sigtelse.

I sagen var der anmeldt en psykisk lidelse i form af PTSD som en erhvervssygdom. Ankestyrelsen vurderede dog, at tilskadekomne ikke opfyldte kriterierne til hverken udsættelsen eller diagnosen PTSD. Ankestyrelsen fandt på baggrund af en lægefaglig vurdering, at der kunne stilles diagnosen uspecificeret belastningsreaktion.

Uspecificeret belastningsreaktion står ikke på fortegnelsen over erhvervssygdomme, hvorfor Ankestyrelsen gav afslag på anerkendelse indenfor fortegnelsen.

Ankestyrelsen vurderede imidlertid, at de beskyldninger, som tilskadekomne havde været udsat for, erfaringsmæssigt var en stor belastning, fordi de angreb ens selvforståelse og forhold til omverdenen. Det indgik også i vurderingen, at der forud for beskyldningerne havde væ-

ret et længere forløb, hvor tilskadekomne havde oplevet store ændringer i arbejdsopgaverne og i samarbejdet med kollegaer og ledelse efter udnævnelse af en ny forstander. Dette endte med, at tilskadekomne blev opsagt.

Ankestyrelsen hjemviste sagen, da vi vurderede, at der var mulighed for anerkendelse uden for fortegnelsen efter forelæggelse for Erhvervssygdomsudvalget.

VARIGT MÉN

Varigt mén fastsættes på grundlag af en skades medicinske art og omfang, og under hensyn til skadens forvoldte ulemper i den tilskadekomnes personlige livsførelse:

§ 18, STK. 1 OG 2, ARBEJDSSKADESIKRINGSLOVEN

Har en arbejdsskade påført tilskadekomne varigt mén, har den pågældende ret til godtgørelse. Godtgørelse ydes dog ikke, hvis méngraden fastsættes til mindre end 5 pct.

Stk. 2. Méngraden fastsættes på grundlag af skadens medicinske art og omfang og under hensyn til de ulemper i tilskadekomnes personlige livsførelse, som arbejdsskaden har forvoldt.

SKØNSMÆSSIG VURDERING UD FRA DEN VEJLEDENDE MÉNTABEL

FRADrag I DET SAMLEDE MÉN GRUNDET GENER, DER IKKE SKYLDES ARBEJDS- SKADEN

AES's og Ankestyrelsens lægekonsulenter afgiver typisk en vejledende udtalelse, når det varige mén skal vurderes. Ved vurderingen anvender lægekonsulenterne den vejledende méntabel¹⁰, hvoraf fremgår en række satser for bestemte gener, som tilskadekomne måtte have fået. Méntabellen er udelukkende vejledende, og ofte vil tilskadekomnes gener ikke fremgå direkte af tabellen. I disse tilfælde bliver méngraden fastsat ved en skønsmæssig sammenligning.

Når tilskadekomne har bevist, at pågældende har et varigt mén, er der en formodning for, at alle tilskadekomnes gener skyldes arbejdsskaden. Hvis en del af det samlede varige mén med overvejende sandsynlighed skyldes andet end arbejdsskaden, skal der dog ske nedsættelse eller bortfald af godtgørelse.

¹⁰ Vejledende procenttabel til brug ved afgørelser om godtgørelse for varigt mén, truffet den 1. februar 2017 og senere i arbejdsskadesager (eller tidligere udgaver).

relsen for varigt mén. Det vil sige, at der kan ske fradrag i det samlede varige mén. Det følger af arbejdsskadesikringslovens § 12:

§

§ 12, ARBEJDSKADESIKRINGSLOVEN

Erstatning og godtgørelse efter §§ 15-18 fastsættes på grundlag af arbejdsskadens følger. Erstatning og godtgørelse kan nedsættes eller efter omstændighederne bortfalde, hvis tilskadekomnes aktuelle lægelige eller sociale situation ikke udelukkende kan henføres til arbejdsskaden.

Stk. 2. Et påvist tab af erhvervsevne, et varigt mén eller en persons død anses for at være en følge af arbejdsskaden, medmindre overvejende sandsynlighed taler herimod, eller andet er fastsat i denne lov

AES/Ankestyrelsen skal bevise størrelsen af et eventuelt fradrag, og det skal være overvejende sandsynligt, at tilstanden helt eller delvist skyldes andet end arbejdsskaden.

291 af sagerne om varige mén hjemvises, hvor 932 ændres, se *tabel 7.3*. I resten af dette afsnit beskriver vi disse tal nærmere.

TABEL 7.3 HJEMVISNINGS- OG ÆNDRINGSÅRSAGER FOR MÉN

	Hjemvisning	Ændring	Hovedtotal
Utilstrækkeligt oplysningsgrundlag	166	0	164
Juridisk vurdering	28	140	168
Lægelig vurdering	81	771	852
Retlig mangel	1	2	3
Anden årsag	12	17	29
Nye oplysninger	3	2	5
Hovedtotal	291	932	1.223

Note: Tabellen vedrører alle afgjorte ménsager i 2017, der har gennemgået realitetsbehandling, dog fratrukket ulovbestemte genoptagelser og sager hvor klagen er modtaget i Ankestyrelsen før 1. juli 2016

Kilde: Registreringer i Ankestyrelsens sagsbehandlingssystem.

**HJEMVISNING
GRUNDET UOVER-
ENSSTEMMELSER
ELLER
MANGLENDE
OPLYSNINGER OM
FORUDBESTÅENDE
LIDELSER ELLER
AKTUELLE GENER.**

HJEMVISNING – VARIGT MÉN

For afgørelserne om varigt mén viser tallene i tabel 7.3, at hovedparten af afgørelserne om varigt mén er hjemvist på grund af utilstrækkeligt oplysningsgrundlag.

For afgørelserne om varigt mén viser tallene i tabel 7.3 også, at en tredjedel af afgørelserne er hjemvist på baggrund af en lægelig eller juridisk vurdering.

Hjemvist på grund af utilstrækkeligt oplysningsgrundlag

Ved sagerne om varigt mén ses der en tendens til, at disse hjemvises på grund af utilstrækkeligt oplysningsgrundlag, fordi der mangler oplysninger om forudbestående lidelser eller oplysninger, der kan belyse tilskadekomnes aktuelle gener. Disse oplysninger kan have betydning for fastsættelsen af det samlede varige mén, og et eventuelt fradrag for forudbestående/konkurrerende gener samt størrelsen heraf.

En anden årsag til hjemvisning på baggrund af utilstrækkeligt oplysningsgrundlag kan også være, at der er uoverensstemmelse i oplysningerne i foreliggende erklæringer. Det vil i disse tilfælde ikke være muligt for Ankestyrelsen at fastsætte et varigt mén på baggrund af foreliggende lægelige oplysninger, hvis disse er uoverensstemmende. Der vil i sagerne typisk være behov for yderligere lægelige oplysninger eventuelt i form af ny funktionsattest eller speciallægeerklæring, journal fra egen læge, journal fra fysioterapeut, kiropraktor eller anden behandler.

Nedenfor gennemgås et eksempel på en afgørelse, hvor Ankestyrelsen har hjemvist spørgsmålet om varigt mén på grund af utilstrækkeligt oplysningsgrundlag.

EKSEMPEL PÅ HJEMVISNING GRUNDET UOVERENSSTEMMELSE I ERKLÆRINGER I SAG OM VARIGT MÉN

Eksempel 14: Manglende lægelige oplysninger

Sagen handlede om varigt mén for gener i højre fod. De seneste oplysninger om tilskadekomnes aktuelle helbredsmæssige forhold fremgik af en funktionsattest. Af funktionsattesten fremgik det, at tilskadekomne fortsat tog smertestillende medicin. Det fremgik også, at tilskadekomne havde smerter ved gang og tryk, samt at der ikke syntes at være aftagende smerter. Til trods for disse oplysninger fremgik det under et andet punkt i funktionsattesten, at tilskadekomne ikke havde smerter ved belastning.

Der var altså uoverensstemmelse i de lægelige oplysninger omkring tilskadekomnes aktuelle gener, og Ankestyrelsen kunne på det foreliggende grundlag ikke vurdere, hvorvidt tilskadekomne havde pådraget sig et varigt mén på mindst 5 procent.

Sagen blev derfor hjemvist, og AES skulle indhente foreliggende lægelige oplysninger samt indhente en speciallægeerklæring med henblik på en afklaring af de aktuelle helbredsmæssige gener.

Hjemvist, fordi tilstanden ikke er stationær

Når der efter sygebehandling og optræning er grundlag for at skønne over tilskadekomnes fremtidige helbredstilstand, træffes der afgørelse om tilskadekomnes varige mén. Afgørelsen skal træffes inden et år efter anmeldelsen af arbejdsskaden.

Bestemmelsen om, at der skal træffes afgørelse inden for et år kan indebære, at AES afgør sagen, inden tilskadekomnes tilstand er stationær. I så fald genoptager AES normalt straks sagsbehandlingen.

Ankestyrelsen har i en række påklagede afgørelser hjemvist til ny behandling i AES, da tilskadekomnes tilstand ikke var stationær. Baggrunden for hjemvisningen i denne type sager vil i en vis udstrækning derfor også være, at oplysningsgrundlaget er utilstrækkeligt. Hjemvisningerne beror oftest på en lægefaglig vurdering.

STATIONÆRTIDSPUNKTET

Som hovedregel er det først muligt at vurdere, om der er et varigt mén, når den helbredsmæssige tilstand er varig – det vil sige, at tilstanden er stationær.

Der kan ud fra disse sager om hjemvisning ses en tendens til, at tilskadekomnes helbredsmæssige tilstand enten ikke anses for at være stationær på tidspunktet for AES's afgørelse, eller at tilskadekomnes helbredsmæssige tilstand ikke var stationær ved tidspunktet for udarbejdelsen af en eventuel foreliggende funktionsattest eller speciallægeerklæring.

Som hovedregel er det først muligt at vurdere, om der er et varigt mén, når den helbredsmæssige tilstand er varig. Tilstanden er varig, når man ikke kan forvente en bedring af tilstanden af sig selv eller ved behandling. Dette kaldes også stationærtidspunktet.

Det vil i disse tilfælde typisk bero på en lægefaglig vurdering af, hvorvidt den helbredsmæssige tilstand er stationær eller ej. Hvis tilstanden ikke er stationær, vil der typisk være behov for yderligere lægelige oplysninger, eventuelt i form af ny funktionsattest eller speciallægeerklæring.

Hvis det vurderes, at tilstanden ikke er stationær, medfører det ikke nødvendigvis en hjemvisning af det varige mén. Ankestyrelsen træffer om muligt afgørelse om et sikkert varigt mén, hvis det ud fra de foreliggende oplysninger står klart, at tilskadekomne vil have varige følger i et omfang, der berettiger til et varigt mén på 5 procent eller mere. Der vil i disse situationer blive fastsat revision i sagen, og AES vil behandle spørgsmålet om varigt mén på ny, når tilstanden vurderes at være stationær.

Nedenfor gennemgås et par eksempler på afgørelser, hvor Ankestyrelsen har hjemvist spørgsmålet om varigt mén, fordi tilskadekomnes helbredsmæssige tilstand ikke var stationær.

EKSEMPLER PÅ HJEMVISNING GRUNDET TILSTANDEN IKKE VAR STATIONÆR I SAGER OM MÉN

Eksempel 15: Hjemvisning af varigt mén, fordi tilstanden ikke er stationær

I sagen anerkendte Ankestyrelsen lænderygsmarter som en arbejdsskade. I forhold til fastsættelsen af det varige mén vurderede Ankestyrelsen, at tilskadekomnes helbreds­mæssige tilstand ikke var stationær på tidspunktet for speciallægeerklæringens udfærdigelse.

Ankestyrelsen lagde vægt på, at det fremgik af speciallægeerklæringen, at tilskadekomne ikke havde fået påvist strukturelle forandringer ved MR-scanning, og at der forventedes en bedring af lænderyggen.

Det indgik også i Ankestyrelsens vurdering, at den foreliggende speciallægeerklæring ikke var fyldestgørende, da speciallægeerklæringen ikke indeholdte oplysninger om undersøgelse og beskrivelse af tilskadekomnes rygs funktion og bevægelighed.

Sagen blev derfor hjemvist med henblik på indhentelse af ny speciallægeerklæring.

Eksempel 16: Hjemvisning af varigt mén, fordi tilstanden ikke er stationær

I sagen havde AES anerkendt højresidig tennisal­bue som en erhvervssygdom og fastsat varigt mén til 5 procent. Forsikringsselskabet havde påklaget afgørelsen om varigt mén, da de mente, at tilskadekomnes tilstand ikke var stationær.

Ankestyrelsen lagde vægt på, at ved denne type skade var der, efter en lægefaglig vurdering, mulighed for bedring af tilstanden i løbet af de to første år. Ændringerne efter det første år var oftest små, men først efter to år ville tilskadekomnes helbreds­mæssige tilstand kunne betegnes som stationær.

På tidspunktet for Ankestyrelsens afgørelse i juni 2017 var der alene gået omkring halvandet år fra anmeldelsen af 30. november 2015. Ankestyrelsen vurderede derfor, at det var for tidligt at fastsætte et varigt mén, samt at det heller ikke var muligt at fastsætte et sikkert varigt mén.

Sagen blev dermed hjemvist med henblik på indhentelse

af ny speciallægeerklæring, som først skulle udfærdiges i november 2017, som var to år efter, at sagen blev anmeldt.

ÆNDRING – VARIGT MÉN

Som det fremgår i det indledende afsnit om varigt mén, er der tale om en meget konkret vurdering af det samlede varige mén og et eventuelt fradrag heri. En ændring af méngraden kan bero på en ændret lægefaglig vurdering. I afgørelserne om godtgørelse for varigt mén er langt den største årsag til ændring da også, at Ankestyrelsen har lagt en anden lægelig vurdering til grund end AES.

I de tilfældigt udvalgte sager er der ved ændringer i méngraden ofte tale om, at Ankestyrelsen har været uenig i, hvorvidt eller i hvilket omfang der kunne ske fradrag for konkurrerende eller forudbestående gener.

Mindre ændringer på grund af den lægelige vurdering

De tilfældigt udvalgte sager viser, hvordan det lægelige skøn kan have afgørende betydning for vurderingen af det varige mén, og at der er tale om en meget konkret vurdering. Der ses en tendens til, at der ved den ændrede lægelige vurdering er tale om en mindre ændring af méngraden i op- eller nedadgående retning.

Der er tilfælde, hvor Ankestyrelsen ud fra en konkret vurdering af tilskadekomnes gener er kommet frem til en anden méngrad, selvom vi har sammenlignet generne med det samme punkt i méntabellen. Desuden er der tilfælde, hvor vi lægeligt set har fundet det mere retvisende at sammenligne med et andet punkt.

Nedenfor gennemgås en række eksempler på afgørelser, hvor Ankestyrelsen har foretaget en mindre ændring i méngraden på baggrund af en anden lægelig vurdering. I alle eksemplerne har spørgsmålet om det varige mén været forelagt både AES's og Ankestyrelsens lægekonsulent.

ÆNDRING AF MÉN-GRADEN GRUNDET EN ANDEN LÆGEFAGLIG VURDERING

EKSEMPLER PÅ MINDRE ÆNDRING AF MÉNGRADEN GRUNDET EN ANDEN LÆGELIG VURDERING

Eksempel 17: Forhøjer fra under 5 procent til 5 procent

Denne sag er et eksempel på, at Ankestyrelsen foretager en mindre forhøjelse af méngraden efter at have sammenlignet tilskadekomnes gener med det samme punkt i méntabellen, som AES gjorde.

AES havde skønsmæssigt vurderet det varige mén til under 5 procent og derfor givet afslag på godtgørelse for varigt mén. AES havde sammenlignet med méntabellens punkt D.1.2.2. og lagt vægt på, at tilskadekomne kun havde smerter i venstre håndled, når det låste, og at der var normal bevægelighed i håndleddet.

Ankestyrelsen fastsatte det varige mén til 5 procent efter skønsmæssig sammenligning med det samme punkt. Ved vurderingen lagde Ankestyrelsen vægt på, at tilskadekomne selv ved små bevægelser fik aflåsningstilfælde med smerter. Tilskadekomne havde derfor reelt set det, der svarede til daglige smerter i håndleddet. Desuden lagde Ankestyrelsen vægt på, at tilskadekomne havde nedsat kraft i hånden.

Eksempel 18: Forhøjer fra 8 procent til 10 procent

Sagen er et eksempel på, at Ankestyrelsen foretager en mindre forhøjelse af méngraden, selvom vi lægger vægt på de samme forhold, som AES gjorde.

I sagen havde AES fastsat det varige mén skønsmæssigt til 8 procent. AES havde sammenlignet med méntabellens punkt B.1.3.1 og punkt B.1.3.3. AES lagde vægt på, at tilskadekomne havde daglige lette lændesmerter med udstråling til venstre ben samt normal bevægelighed i ryggen.

Ankestyrelsen fastsatte det varige mén til 10 procent efter sammenligning med punkt B.1.3.3. Ankestyrelsen lagde vægt på de samme forhold som AES.

Eksempel 19: Forhøjer fra 5 procent til 8 procent

Denne sag er også et eksempel på en mindre forhøjelse af det varige mén efter skønsmæssig sammenligning med et andet punkt.

I sagen havde AES fastsat det varige mén skønsmæssigt

til 5 procent efter sammenligning med méntabellens punkt D.2.9.1. AES lagde vægt på, at tilskadekomne havde smerter i venstre balde og baglår, der medførte, at pågældende ikke kunne løbe og havde problemer med at sidde ned i længere tid. AES lagde også vægt på, at tilskadekomne tog lettere smertestillende medicin. Desuden havde tilskadekomne ikke nedsat bevægelighed i knæ- eller hoftelæddet, men dog lægeligt konstaterbare gener i form af moderat muskelsvind og føleforstyrrelse.

Ankestyrelsen fastsatte det varige mén skønsmæssigt til 8 procent efter sammenligning med punkt D.2.9.2. Ankestyrelsen vurderede, at generne kunne sidestilles med punktet, særligt henset til, at tilskadekomne havde nedsat kraft i låret og ændret sensibilitet.

Større ændringer på grund af den lægelige vurdering

I de tilfældigt udvalgte sager er der ganske få eksempler på en større ændring af méngraden.

Ved større ændringer i méngraden vil der formentlig typisk være tale om tilfælde, hvor Ankestyrelsen er uenig i AES' vurdering af, om der kan ske fradrag og i hvilket omfang.

Nedenfor gennemgås to eksempler på en større ændring. Det første eksempel viser netop, at det kan føre til en større ændring, hvis Ankestyrelsen er uenig i størrelsen af fradraget.

EKSEMPLER PÅ STØRRE ÆNDRING AF MÉNGRADEN

Eksempel 20: Nedsætter fra 15 procent til under 5 procent

Sagen er et eksempel på, at Ankestyrelsen sætter det varige mén betydeligt ned, blandt andet fordi Ankestyrelsen vurderer, at der er grundlag for at foretage et større fradrag i den samlede méngrad.

AES havde fastsat det samlede mén til i alt 15 procent. I den forbindelse vurderede AES, at gener fra nakke og hoved svarede til 5 procent og øjengener til under 5 procent. Tilskadekomnes samlede psykiske gener blev vurderet til 15 procent. Der skulle dog ske fradrag for 1/3 for forudbestående psykiske gener, så det psykiske mén som følge af arbejdsskaden var 10 procent.

Ankestyrelsen vurderede, at det samlede mén som følge af arbejdsskaden var under 5 procent, og at tilskadekomne derfor ikke havde ret til godtgørelse for varigt mén.

I den forbindelse vurderede Ankestyrelsen, at de samlede psykiske gener kun svarede til 5 procent efter sammenligning med et andet punkt end AES, og at der var grundlag for fradrag for halvdelen pga. forudbestående psykiske gener. Det psykiske mén som følge af arbejdsskaden var derfor under 5 procent.

Desuden vurderede Ankestyrelsen, at alle gener fra nakke og hoved med overvejende sandsynlighed skyldtes andre forhold, da der ikke var tidsmæssig sammenhæng mellem arbejdsskaden og genernes opståen. Der var først oplysninger om generne over en måned efter ulykken.

I forhold til øjengenerne vurderede Ankestyrelsen, at tilskadekomne ikke havde et varigt mén som følge af arbejdsskaden. Ankestyrelsen lagde vægt på, at der ikke var påvist nogen skade omkring øjnene ved den første øjenlægekontrol lige efter ulykken. Der var intet ved ulykken, der logisk kunne kobles til de nuværende øjengener. De fleste af generne var et udtryk for en normal aldring.

Eksempel 21: Nedsætter fra 18 procent til 10 procent

Denne sag er et eksempel på, at Ankestyrelsen ud fra en

lægelig vurdering er uenig i, at AES har forhøjet det varige mén.

AES havde tidligere fastsat det varige mén til 10 procent for knægener. AES havde efterfølgende genoptaget spørgsmålet om varigt mén og vurderet, at tilskadekomne havde ret til yderligere varigt mén på 8 procent for læsion på hovedpulsåren. Det betød, at det varige mén samlet skulle sættes til 18 procent.

Ankestyrelsen vurderede, at der ikke skulle ske en forhøjelse af det varige mén. Ankestyrelsen lagde vægt på, at der var oplysninger om fine forhold i hovedpulsåren og ingen tegn på nedsat blodforsyning.

TAB AF ERHVERVSEVNE

Erstatning for tab af erhvervsevne er compensation for, at tilskadekomne på grund af arbejdsskaden ikke længere kan opnå samme indtjening som før arbejdsskaden.

§ 17, STK. 1 OG 2, ARBEJDSSKADESIKRINGSLOVEN

Har arbejdsskaden nedsat tilskadekomnes evne til at skaffe sig indtægt ved arbejde, har den pågældende ret til erstatning for tab af erhvervsevne. Der ydes ikke erstatning, hvis tabet af erhvervsevne er mindre end 15 pct.

Stk. 2. Ved bedømmelsen af tabet af erhvervsevne tages hensyn til tilskadekomnes muligheder for at skaffe sig indtægt ved sådant arbejde, som med rimelighed kan forlanges af den pågældende efter dennes evner, uddannelse, alder og muligheder for erhvervsmæssig omskoling og optræning.

Tilskadekomne har ret til erstatning for tab af erhvervsevne, hvis arbejdsskaden har nedsat pågældendes evne til at skaffe sig indtægt ved arbejde – indtjeningsevnen.

Udgangspunktet er, at tilskadekomne ikke har ret til erstatning for tab af erhvervsevne, hvis pågældende ikke kan dokumentere et indtægtstab på mindst 15 procent. Det er tilskadekomne, der har bevisbyrden for, at pågældende har et tab af erhvervsevne på 15 procent eller mere.

DOKUMENTATION AF TAB AF ERHVERVSEVNE

Dokumentation af indtægtstab på mindst 15 procent påhviler den tilskadekomne

Hvis tilskadekomne efter arbejdsskaden ikke har nogen løn- nedgang eller tjener mere, end pågældende gjorde inden arbejdsskaden, har tilskadekomne ikke ret til erstatning.

Er tilskadekomne ikke kommet tilbage i arbejde, må det konkret vurderes, hvorvidt tilskadekomnes indtjeningsevne er nedsat i et omfang, så det berettiger til erstatning for tab af erhvervsevne. Erhvervsevnetabet vil i disse situationer blive fastsat skønsmæssigt efter principper, som gennemgås kort under afsnittet om ændringer af afgørelser om tab af erhvervsevne.

Ved vurderingen af indtjeningsevnen sammenlignes, hvad tilskadekomne kunne have tjent, hvis arbejdsskaden ikke var sket, med hvad tilskadekomne burde være i stand til at tjene med arbejdsskaden.

I vurderingen vil indgå momenter som skadens art og omfang, tilskadekomnes alder, uddannelse og evner og ressourcer i øvrigt.

Når tilskadekomne har bevist, at der er et erhvervsevnetab på mindst 15 procent, er der en formodning for, at hele tabet skyldes arbejdsskaden. Ligesom i sagerne om varigt mén skal der dog ske fradrag for den del af erhvervsevnetabet, der med overvejende sandsynlighed skyldes andet end arbejdsskaden. Vi har altså bevisbyrden for, at der kan ske fradrag.

195 af sagerne om tab af erhvervsevne hjemvises, hvor 331 ændres, se tabel 7.4. I resten af dette afsnit beskriver vi disse tal nærmere.

TABEL 7.4 TAB AF ERHVERVSEVNE

	Hjemvisning	Ændring	Hovedtotal
Utilstrækkeligt oplysningsgrundlag	101	0	101
Juridisk vurdering	57	294	351
Lægelig vurdering	18	27	45
Retlig mangel	2	1	3
Anden årsag	13	8	21
Nye oplysninger	4	1	5
Hovedtotal	195	331	526

Note: Tabellen vedrører alle afgjorte sager om tab af erhvervsevne i 2017, der har gennemgået realitetsbehandling, dog fratrukket ulovbestemte genoptagelser og sager hvor klagen er modtaget i Ankestyrelsen før 1. juli 2016

Kilde: Registreringer i Ankestyrelsens sagsbehandlingssystem.

**HJEMVISNING
GRUNDET MANG-
LENDE ELLER NYE
OPLYSNINGER OM
ERHVERVSMÆSSIG
SITUATION
ELLER
FUNKTIONS-
BEGRÆNSNINGER**

Hjemvisning – tab af erhvervsevne

For afgørelserne om tab af erhvervsevne viser tallene i tabel 7.4, at langt størstedelen af afgørelserne om tab af erhvervsevne er hjemvist på baggrund af utilstrækkeligt oplysningsgrundlag.

Tallene i tabel 7.4 viser også, at en mindre del af afgørelserne er hjemvist på baggrund af en lægelig eller juridisk vurdering.

Hjemvist på grund af utilstrækkeligt oplysningsgrundlag

Ved sager om tab af erhvervsevne, som hjemvises på grund af utilstrækkeligt grundlag, ses en tendens til, at der mangler kommunale/sociale oplysninger om tilskadekomnes erhvervsmæssige situation. Dette kan være oplysninger om et eventuelt kommunalt forløb, virksomhedspraktik, arbejdsprøvninger samt tilskadekomnes aktuelle erhvervsmæssige situation.

En anden årsag til en hjemvisning på grund af utilstrækkeligt grundlag i sagerne om tab af erhvervsevne ses at være, at der mangler lægelige oplysninger om tilskadekomnes funktionsbegrænsninger på grund af arbejdsskaden, forudbestående og/eller konkurrerende lidelser. Disse oplysninger kan have betydning for fastsættelsen af det samlede erhvervsevnetab, og et eventuelt fradrag for forudbestående/konkurrerende gener samt størrelsen heraf.

Ved behandling af sager om tab af erhvervsevne ses også tilfælde, hvor der er kommet nye oplysninger om tilskadekomnes aktuelle situation – eksempelvis en langvarig sygemelding fra tidligere arbejde eller overgang fra sygedagpenge til fleksjob eller førtidspension. Hvis disse oplysninger ændrer sagens karakter, kan Ankestyrelsen hjemvise sagen til ny behandling.

I en ikke uvæsentlig del af sagerne om tab af erhvervsevne er spørgsmålet om varigt mén også påklaget. Ankestyrelsen behandler i disse tilfælde spørgsmålet om varigt mén og tab af erhvervsevne samtidigt. En hjemvisning af tab af erhvervsevne på baggrund af utilstrækkeligt oplysningsgrundlag kan dermed også skyldes, at Ankestyrelsen har ændret AES's afgørelse om varigt mén til gunst eller ugunst for tilskadekomne eller hjemvist spørgsmålet om varigt mén. I sådanne tilfælde kan afgørelsen om varigt mén få betydning for spørgsmålet om tab af erhvervsevne, og der kan derfor være behov for yderligere oplysninger om tilskadekomnes erhvervsmæssige forhold eller

yderligere lægelige oplysninger til belysning af tilskadekomnes helbredsmæssige forhold.

Nedenfor gennemgås en række eksempler på afgørelser, hvor Ankestyrelsen har hjemvist spørgsmålet om tab af erhvervsevne på grund af utilstrækkeligt oplysningsgrundlag.

EKSEMPLER PÅ HJEMVISNING GRUNDET UTILSTRÆKKELIG SAGSOPLYSNING I SAGER OM TAB AF ERHVERVSEVNE

Eksempel 22: Manglende oplysninger om årsag til overgang til efterløn

Sagen handlede om en pladesmed som havde fået anerkendt hvide fingre som en erhvervssygdom efter flere års arbejde med kraftigt vibrerende håndværktøj.

Det fremgik af sagens oplysninger, at tilskadekomne var opsagt i sin stilling grundet manglende arbejde, og at tilskadekomne satsede på en kortvarig efterfølgende ansættelse og herefter efterløn. Det fremgik også af efterfølgende udfærdiget arbejdsmedicinsk speciallægeerklæring, at tilskadekomne havde svært ved at klare arbejdet som pladesmed, men at det dog ikke var Raynauds sygdom (hvide fingre), der var den fulde årsag til tilskadekomnes arbejdsophør og overgang til efterløn.

Ankestyrelsen vurderede derfor, at der manglede oplysninger, som nærmere kunne belyse årsagen til, at tilskadekomne overgik til efterløn.

Sagen blev derfor hjemvist med henblik på indhentelse af nærmere oplysninger fra tilskadekomne og arbejdsgiver, blandt andet i forhold til spørgsmålet om efterløn og om årsagen til tilskadekomnes arbejdsophør, og om der eventuelt blev taget skånehensyn i det tidligere arbejde.

Eksempel 23: Manglende helbredsmæssige oplysninger om funktionsbegrænsninger

Sagen handlede om en sygeplejerske, som kom til skade med venstre skulder. I sagen forelå der funktionsattest, som var udfærdiget cirka 9 måneder efter arbejdsskaden.

På baggrund af en lægefaglig vurdering om mulig bedring af generne vurderede Ankestyrelsen, at tilskadekomnes helbredsmæssige tilstand ikke var stationær på tidspunktet for udarbejdelsen af funktionsattesten.

Da der manglede lægelige oplysninger, som kunne belyse arbejdsskadens følger, herunder om skaden havde medført et varigt mén, vurderede Ankestyrelsen, at det på daværende tidspunkt ikke var muligt at tage stilling til, hvorvidt arbejdsskaden havde medført funktionsbegrænsninger, som ville være hindrende for, at tilskade-

komne fremover havde mulighed for at påtage sig arbejde på fuld tid.

Ankestyrelsen hjemviste derfor både spørgsmålet om varigt mén og tab af erhvervsevne med henblik på indhentelse af speciallægeerklæring, som kunne belyse tilskadekomnes nuværende gener samt oplysninger til belysning af, hvorvidt arbejdsskaden havde medført en nedsat erhvervsevne.

Eksempel 24: Manglende oplysninger om erhvervsmæssig situation før og efter arbejdsskaden

I sagen havde tilskadekomne fået anerkendt rygsmærter, og fået afslag på godtgørelse for varigt mén og erstatning for tab af erhvervsevne. Både spørgsmålet om varigt mén og tab af erhvervsevne var påklaget til Ankestyrelsen.

Ankestyrelsens fandt, på baggrund af en lægefaglig vurdering, ikke grundlag for at foretage et fradrag i ménet, og det varige mén blev forhøjet fra mindre end 5 til 5 procent.

Angående spørgsmålet om tab af erhvervsevne forelå der ikke oplysninger om tilskadekomnes erhvervsmæssige situation hverken før eller efter arbejdsskaden. Der manglede desuden økonomiske oplysninger til belysning af tilskadekomnes indtjeningssevne før og efter arbejdsskaden.

Sagen blev hjemvist med henblik på indhentelse af relevante økonomiske og sociale oplysninger til belysning af tilskadekomnes erhvervsmæssige forhold før og efter arbejdsskaden.

Ændring – Tab af erhvervsevne

Som det fremgår af det indledende afsnit om tab af erhvervsevne, er der tale om en meget konkret vurdering af det samlede tab af erhvervsevne, når tabet fastsættes skønsmæssigt. Det samme gælder for vurderingen af, om der kan ske fradrag og størrelsen heraf.

Det skal i den forbindelse endnu engang bemærkes, at Ankestyrelsen kan ændre skønnet i en afgørelse, også selvom AES har anvendt lovlige, saglige hensyn i forbindelse med skønsudøvelsen.

ÆNDRING GRUNDET ANDEN JURIDISK VUR- DERING

I sagerne om tab af erhvervsevne er langt de fleste ændringer sket på baggrund af en anden juridisk vurdering, *se tabel 7.4*.

En anden juridisk vurdering kan eksempelvis bestå i, at Ankestyrelsen er uenig i den skønsmæssige vurdering af det samlede tab af erhvervsevne. Den kan også bestå af en anden vurdering af fradraget i det samlede tab.

Nedenfor gennemgås en række af de tilfældigt udvalgte sager, hvor der er sket en ændring af AES's afgørelse. Eksemplerne handler hovedsageligt om sager, hvor Ankestyrelsen er kommet frem til et andet resultat på baggrund af en skønsmæssig vurdering, hvor vi har vægtet anderledes end AES.

Ændringer på grund af den skønsmæssige vurdering

De tilfældigt udvalgte sager viser, at den anden juridiske vurdering ofte består i, at Ankestyrelsen er uenig i den skønsmæssige vurdering af det samlede tab af erhvervsevne.

Sagerne viser, at der er tale om en meget konkret vurdering, hvor mange momenter skal afvejes. En anderledes afvejning af et konkret moment kan føre til et andet resultat.

EKSEMPLER PÅ ÆNDRING GRUNDET ANDEN SKØNSMÆSSIG VURDERING I SAGER OM TAB AF ERHVERVSEVNE

Eksempel 25: Forhøjelse fra 35 procent til 50 procent

Denne sag er et eksempel på, at Ankestyrelsen vurderer, at tilskadekomnes indtjeningsevne efter arbejdsskaden er lavere, når man tager tilskadekomnes funktionsbegrænsninger i betragtning.

Tilskadekomne havde været ansat inden for landbruget det meste af sit liv. Tilskadekomne fik en arbejdsskade, der medførte knægener, og blev opsagt fra sit arbejde inden for landbruget på grund af længere tids fravær som følge af knægenerne. Tilskadekomne var sidst i halvtredserne på tidspunktet for arbejdsskaden. Efter arbejdsskaden forsøgte tilskadekomne flere jobs – blandt andet som vagt, som dog gav knæ smerter. AES havde tidligere givet afslag på erstatning for tab af erhvervsevne, men genoptog spørgsmålet, da tilskadekomne blev afskediget fra sit nye job. Tilskadekomne fik efterfølgende nyt arbejde med en lavere indtægt og havde oplyst, at pågældende stod til at miste dette arbejde, som havde mange personligt indrettede skånehensyn.

AES fastsatte tabet af erhvervsevne skønsmæssigt til 35 procent. AES lagde vægt på, at tilskadekomne ville have haft en indtjening på cirka 544.000 kroner, hvis arbejdsskaden ikke var sket. AES vurderede, at tilskadekomnes indtægt i det nye arbejde ikke var retvisende for, hvad tilskadekomne burde kunne tjene, da tilskadekomne burde kunne tjene mere – cirka 360.000 kroner, for eksempel i en stilling som vagt med skånehensyn.

Ankestyrelsen vurderede, at tilskadekomne aktuelt havde et erhvervsevnetab på 50 procent. Ankestyrelsen vurderede ligesom AES, at tilskadekomne uden arbejdsskaden ville have haft en indtjening på cirka 544.000 kroner. Ankestyrelsen vurderede dog, at tilskadekomne med følgerne af arbejdsskaden ikke ville kunne opnå og klare vagtarbejde. Tilskadekomne burde derimod kunne klare et ufaglært fuldtidsarbejde, som tilgodeså skånebehovene og dermed have en indtjening på 270.000 til 280.000 kroner.

Eksempel 26: Nedsættelse fra 30 procent til 20 procent

Denne sag er et eksempel på, at et gennemført afklaringsforløb ved kommunen får væsentlig betydning for resultatet.

Tilskadekomne havde siden sin ankomst til Danmark udelukkende beskæftiget sig med ufaglærte jobs og senere som taxachauffør. Tilskadekomne fik en arbejdsskade, der medførte nakke- og lændegener. Tilskadekomne blev sygemeldt og deltog i et ressourceforløb, hvor pågældende udviste en meget lav arbejdsevne i en praktik. Ud over generne efter arbejdsskaden havde tilskadekomne en række konkurrerende gener.

AES fastsatte det samlede aktuelle tab af erhvervsevne til 85 procent og foretog fradrag for 2/3 pga. konkurrerende gener. Det betød, at tilskadekomne havde et tab af erhvervsevne som følge af arbejdsskaden på 30 procent.

Ankestyrelsen vurderede, at erhvervsevnetabet som følge af arbejdsskaden var 20 procent. Vi vurderede, at det samlede tab af erhvervsevne kun var 60 procent. Vi var enige i, at der skulle ske et fradrag på 2/3 i det samlede tab. Ved vurderingen af det samlede tab lagde vi særligt vægt på, at det kommunale forløb havde været langstrakt, uden at der var kommet en egentlig afklaring af tilskadekomnes erhvervsevne inden for det ufaglærte arbejdsmarked. Vi vurderede, at det delvist skyldtes en sparsom deltagelse i kommunens afklaring. Desuden lagde vi vægt på, at det 5-årige ressourceforløb blev afbrudt efter to år på grund af manglende konstruktiv og aktiv deltagelse fra tilskadekomnes side.

Eksempel 27: Forhøjelse fra under 15 procent til 15 procent

Sagen er et eksempel på, at oplysninger om gennemsnitlig indkomst fra Uddannelsesguiden kan få væsentlig betydning for resultatet.

Tilskadekomne kom til skade under uddannelsen som dyrepasser og blev sygemeldt kort tid efter. Tilskadekomne havde på dette tidspunkt afsluttet uddannelsen. Tilskadekomne fik som følge af arbejdsskaden store gener i venstre arm. Efter længere tids sygemelding begyndte tilskadekomne på HF.

AES vurderede, at tilskadekomne ikke havde et tab af erhvervsevne på mindst 15 procent. AES vurderede, at tilskadekomne efter endt uddannelse som dyrepasser

ville have kunnet tjene cirka 300.000 kroner om året, hvis arbejdsskaden ikke var sket. Ved vurderingen heraf lagde AES vægt på oplysninger fra Uddannelsesguiden om indkomsten for nyuddannede dyrepassere. AES vurderede også, at tilskadekomne med skadens følger burde kunne varetage et arbejde, der ikke indebar belastning af den venstre arm, med en indtjening på cirka 270.000 kroner om året.

Ankestyrelsen vurderede, at tilskadekomne havde et tab på 15 procent. Ankestyrelsen lagde vægt på, at arbejdsskaden havde medført betydelige følger. Tilskadekomne havde fået tilkendt 25 procent i godtgørelse for varigt mén for smerter og svært nedsat bevægelighed i underarmen. Vi vurderede, at tilskadekomne uden arbejdsskaden ville have kunnet tjene cirka 323.000 kroner om året. I den forbindelse lagde vi vægt på oplysninger fra Uddannelsesguiden. Vi vurderede, at det var mere retvisende at anvende tal om indkomsten for nyuddannede inden for tilskadekomnes specialeområde og ikke for dyrepassere generelt. Ankestyrelsen vurderede, at tilskadekomne med arbejdsskaden ville kunne tjene cirka 260.000 til 270.000 kroner.

Ændringer på grund af ændret fradrag

I en del sager har Ankestyrelsen desuden været uenige i, hvorvidt eller i hvilket omfang der kunne ske fradrag i det samlede tab af erhvervsevne for konkurrerende eller forudbestående gener.

Der vil ofte være et lægeligt element i vurderingen, hvor lægekonsulenten bliver inddraget i vurderingen af, om vi kan løfte bevisbyrden for et eventuelt fradrag for nogle af tilskadekomnes funktionsbegrænsende gener.

Vurderingen er altså meget konkret og kan både være præget af et juridisk og lægeligt element.

Nedenfor gennemgås to eksempler på ændring grundet ændret fradrag.

EKSEMPLER PÅ ÆNDRING GRUNDET ÆNDRET FRADrag I SAGER OM TAB AF ERHVERVSEVNE

Eksempel 28: Forhøjer fradraget fra 1/4 til lidt mere end halvdelen

Sagen er et eksempel på, at Ankestyrelsen konkret vurderer, at de konkurrerende gener skal medføre et højere fradrag i det samlede tab af erhvervsevne.

Både AES og Ankestyrelsen vurderede, at tilskadekomne havde et samlet tab af erhvervsevne på 60 procent, mens pågældende var på ledighedsydelse. AES havde foretaget et fradrag på 1/4 for konkurrerende psykiske gener, hvorved tabet af erhvervsevne som følge af arbejdsskaden svarede til 45 procent.

Ankestyrelsen vurderede, at der skulle ske fradrag for lidt mere end halvdelen. Erhvervsevnetabet som følge af arbejdsskaden blev derfor sat til 25 procent. Ved vurderingen af størrelsen af fradraget lagde Ankestyrelsen vægt på, at tilskadekomne var blevet sygemeldt på grund af de psykiske gener og havde skånebehov over for psykisk belastende opgaver, herunder behov for nedsat arbejdstid, forudsigelighed og et roligt arbejdsmiljø. Desuden lagde vi vægt på, at tilskadekomne havde konkurrerende gener i lænderyggen, som medførte skånebehov over for rygbelastende arbejde.

Eksempel 29: Nedsætter fradraget fra 2/3 til 1/4

Denne sag er et eksempel på, at Ankestyrelsen i modsætning til AES vurderer, at der kun kan ske fradrag for en del af tilskadekomnes psykiske gener.

Tilskadekomne havde fået en skade på højre skulder, der medførte, at pågældende ikke kunne bruge armen. Tilskadekomne havde et betydeligt varigt mén på 20 procent.

AES havde i sagen fastsat det samlede tab af erhvervsevne for en række perioder. Desuden havde AES vurderet, at der var grundlag for at foretage et fradrag i erhvervsevnetabet på 2/3 for tilskadekomnes psykiske gener.

Ankestyrelsen var enig i AES's vurdering af det samlede tab af erhvervsevne. Vi vurderede dog, at vi kun kunne løfte bevisbyrden for fradrag for en del af tilskadekomnes psykiske gener, hvorfor fradraget blev sat til 1/4.

Ved vurderingen lagde vi vægt på, at der var tidsmæssig sammenhæng mellem arbejdsskaden og de psykiske gener i form af depression, som var dokumenteret et halvt år efter arbejdsskaden. Vi lagde også vægt på, at tilskadekomsten og dennes konsekvenser i form af fysiske gener, arbejdsophør og usikker økonomisk udsigt i betydelig grad efter en lægelig vurdering kunne være medvirkende årsag til, at tilskadekomne efterfølgende havde udviklet en depression. Afgørende for denne vurdering var især den tidsmæssige sammenhæng mellem skade, skadens konsekvenser og udvikling af depression.

Vi vurderede dog, at en del af de psykiske gener med overvejende sandsynlighed skyldtes andet end arbejdsskaden. Vi lagde vægt på, at de psykiske gener blev forværret over de følgende to år og udviklede sig til en psykisk tilstand præget af svært nedsat funktionsniveau. Desuden lagde vi vægt på, at de senere tilkomne psykiske gener, ud fra en lægefaglig vurdering, ikke var en vanlig eller forventelig reaktion på den skade, som tilskadekomne havde været udsat for.

Ændring på grund af beregningen

I enkelte sager består den ændrede juridiske vurdering i, at Ankestyrelsen på baggrund af en ændret beregning kom frem til et andet resultat.

Nedenfor gennemgås et eksempel, hvor ændringen skyldes en anden beregning.

EKSEMPEL PÅ ÆNDRING GRUNDET ÆNDRET BEREGNING I SAG OM TAB AF ERHVERVSEVNE

Eksempel 30: Erhvervsevnetabet skulle fastsættes for flere perioder

Denne sag er et eksempel på, at beregningsmetoden kan få betydning for vurderingen af tabet af erhvervsevne.

I sagen var tilskadekomne blevet visiteret til fleksjob som følge af arbejdsskaden. Tilskadekomne havde herefter haft en længere periode, hvor pågældende skiftevis var i fleksjob og på ledighedsydelse. AES havde fastsat et samlet erhvervsevnetab på 30 procent for hele perioden.

Ankestyrelsen vurderede, at der skulle fastsættes et tab af erhvervsevne for hver enkelt periode, hvor tilskadekomne havde været ansat i henholdsvis fleksjob og på ledighedsydelse. Tilskadekomne havde derfor følgende tab af erhvervsevne:

- 25 procent for en periode i fleksjob
- 45 procent for en periode på ledighedsydelse
- 25 procent for en periode i nyt fleksjob
- 45 procent for ny periode på ledighedsydelse
- 30 procent for ny periode i fleksjob